

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női hájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában természet nem mutatja magát pazarló-nak. Ennek előnye a hülyék szívesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a természet szelíd módon kényesíthető, hogy ebben a tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Kathreiner-féle PILULES ORIENTALES** és használatából áll, mely mintha a leghíresebb párisi orvosok által jönnének, vannak elismerve és tényleg ama tulajdonsággal bírnak, hogy a női kebelt fejlesztik és újra helyrehozzák, a szöveteiket erősítik, a vállak csontudorodásait elsimítják és a kebel idomainak egyáltalában diszkrét természetűt kölcsönöznek. Hatása abban áll, hogy a táplálékban plasztikai anyagokká való alakulást elősegítik, mely utóbbiak a mellbimbó megállapodnak. Az egyik, mely utóbbiak a mellbimbó megállapodnak. Az egyik, mely utóbbiak a mellbimbó megállapodnak.

J. RAYE, Pharmacia, 5. Passage Verdau, Paris, Raktár Ausztria-Magyarországra részére: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

TERMÉSZETES SAVANYÚ-ÚT

5 koronaért

küldök 4 1/2 kg. (kb. 37 d. b.) a sajátosnál melegebb finom, enyhe piperesszappant

szépen összehajlítva, rózsaszín, hólyag, vesző, jézminek, stb. A pénz előzetes megküldése után, vagy utólevéllel szállítja.

IGNATZ KANN
Wien: II., Lichtenbrunn, 7.

+ Soványság +

Szép feltételűek a mi keleti aranykorunkból, 1900 évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezdődik. Orvosi rend szerint, Szigorúan becsületes. Nem adószedő. Számos károsítólól. Ára kartonként 2 kor. 50 fillér. Postafelvitely vagy utánvéttel. Használati utasítással.

Hygien. Institut 9771
P. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 16. Königsplatzstrasse 76.
Főraktár Magyarország részére:
Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

Tiszteletteljes kérelem:

A hevdarálóknál se kérjen egyszerűen malata kávét, hanem mindig kaphasson a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávét, a azt csak az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ára csomagonként 50 fillér.
500 gr. amm.

VASÁRNAPI UJSÁG

10. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 8.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 16 korona, félévre 8. A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetésekhöz a postai megfizetésű viteldj is csatolandó.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Kristály üvegekészletek és dísz tárgyak

kaphatók 9811

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

most: Béla-utca és Ferencz József-tér sarkán.

1903 márcziusban áthelyeztük összes üzlethelyiségeinket, Budapest, V., Ferencz József-tér 3. (Diana-fürdő) háza.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részv.-társ.

Irodái: VI. ker., Andrásy-ut 5. (saját házában). 9376

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét könyvecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyószámlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Lezárástól váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. **VÁLTÓÜZLETE** megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó üzletággal. Üzleti órák: délelőtt 1/2-1/2-ig, délután 1/2-5-ig.

Magyar kir. osztályorszjegyek főelárúsító helye IV., Ferencz-tér 2. szám. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-kört 18., IV., Ferencz-tér 2. szám. Kézi zálogüzletei: VII., Király-u. 57., VIII., József-kört 2., Üllői-út 6. sz.

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ** 9785

csipke, vegyeszeti tisztító- és műfestő-intézete megnagyobbítottatott

erőművi szőnyegpoló és szőrméru megővő-intézettel. — Megbízások átvételnek:

VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában levő gyárban és a következő főközleletekben: IX., Calvin-tér 9. V., Harminecz-utca 3. VI., Teréz-kört 30. VI., Andrásy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-kört 2. szám. Telefon 57-08.

KIRNER JÓZSEF es. és kir. udv. puskaműves, az olasz királyi 0. Felsőháznak udvari szállítója, BUDAPESTEN, raktára: IV., Bécsi-utca 2., gyára: Rózsá-utca 7.

Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű kettős vadász-egyverekből, golyófogóverek, amerikai Winchester szeretes ismétlő fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerkezetekből, melyek jóságáért kezkesedik. (Alapított 1808. évben.)

HIRMANN FERENCZ KÉSZÍTŐ-GYÁRA, 9774

Külön műöntő osztály. Budapest, VII., Csányi-u. 19.

Készít gőz-, víz- és légszivattyúkat, székességek rozárukat, bor- és sörszivattyúkat, sör-kimérő készüléket légnomással, székességek-zókat, peronoszpora fecskendőkhöz való minden egyes rozárukat, hiteles kereskedelmi rész-súlyokat, felírti táblákat horgany v. fémbe stb.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA

GÖRÖG ISTVÁN

BUDAPEST
M. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.

Nagy választék mindenfélé üvegekben. Asztali készletek stb.

Igen jutányos árakon.

Malátalikőr

a legjobb, legkellemesebb és leg-egészségesebb üdítő és erősítő likőr. Végtelen kellemes zamatja, kitűnő minősége és tulajdonságai miatt általánosan kedvelt.

Malátakeserű

a legjobb és legegészségesebb gyomorerősítő, kitűnő étvágygerjesztő ital, az emésztést elősegíti. Legjobb férfi ital.

Szt Anna maláta készítmények

a legjobbak: kitűnően beváltak. Első orvosi szaktekintélyek által elismertek, huzamosabb használat m. ellent pártalan hatásuk.

Malátacakes

legízletesebb és leghathatósabb tápláló és teásütemény.

Budapestben kapható: Löwenstein M. Várház-kört 4, Szentes Ede Dorottya-utca 2, Szimon István Váci-kört 12, Seidl József Koronaherczeg-utca 13, Vogel Gyula Andrásy-ut 29, Takács Lajos Kossuth Lajos-utca 19, Jung Péter Várház-kört 10, Zoffmann Viktor Dolány-utca 15, Bienenstok D. Nefelejts-utca 41, Spitzer G. Kálmán Ferenc-kört 41, Hauer Rezső Kerpesi-ut 49, Focht Jakab Tükör-utca 4, Baumholzer Ede II, Corvin-tér 6, Rainer J. és társa Corvin-tér 7. sz. üzleteiben; vidéken a jobb fűszer- és csomag-üzletekben. Az italok Magyarországi főelárúsítása gyógyszerészek és drogrésztárak részére: Budapest, NÁDOR-GYÓGYSZERTÁR, Váci-kört 17. Oly helyre, hol még nem kapható, 3 palacktól kezdve utánvétellel bérmentve küldi a Nádor-gyógyszertár Budapest, Váci-kört 17 és a Szt Anna Malátakészítmény-Vállalat Kis-Velenczén. Visszontelárusítók szíveskedjenek directe a Szt Anna Malátakészítmény-Vállalathoz Kis-Velenczén fordulni.

A legjobb arcz-szépítőszert a **SERAIL-ARCZKENŐCS**, mely az arcot tisztítja, fehériti és bársonypuhává teszi.

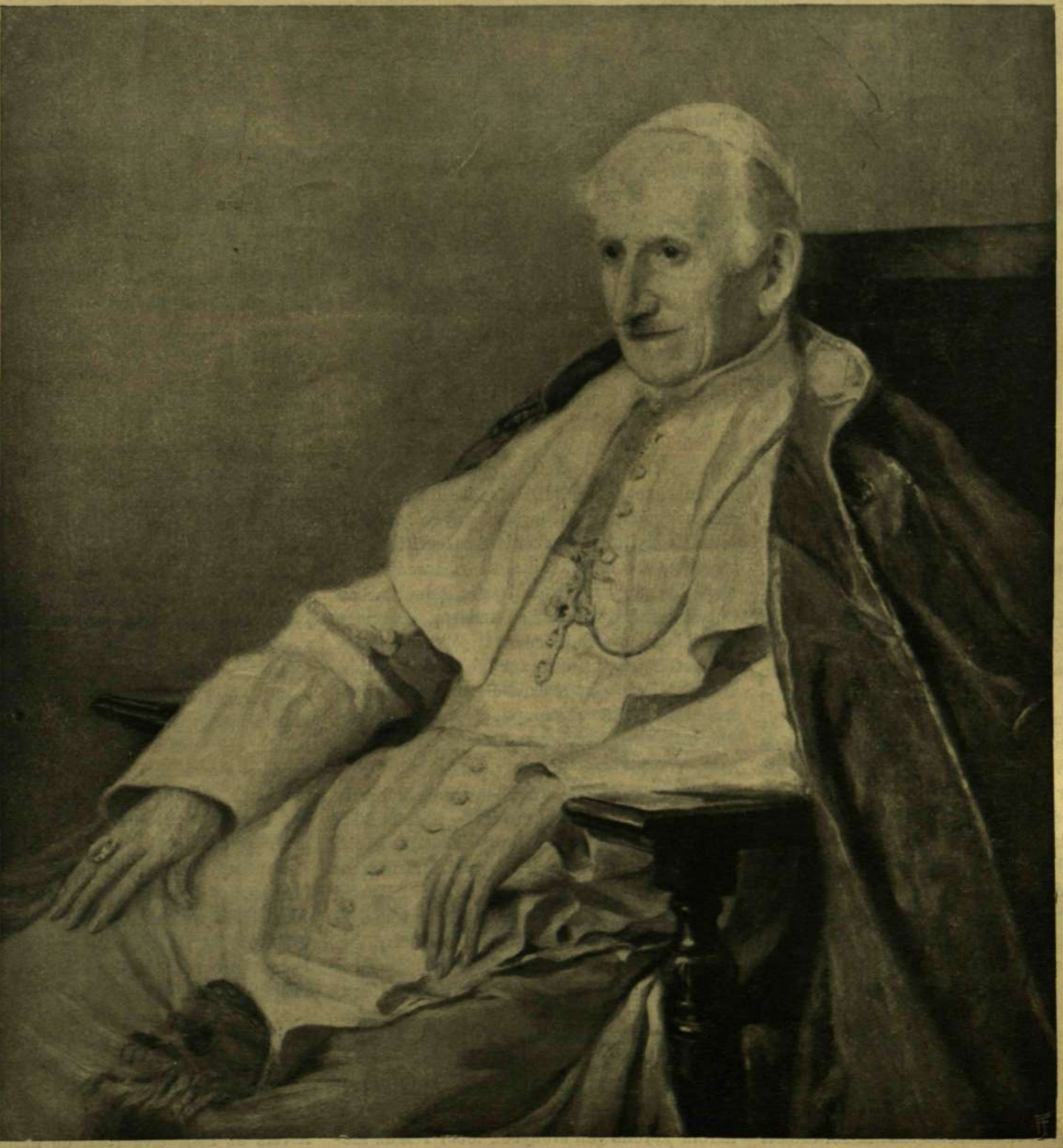
Egy tégely ára 1 kor. 40 fill. Egy kis tégely ára 70 fillér.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan | kitűnő toilett-szappanok | Serail-powder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsaszín és krémé. Egy doboz ára 1 korona. Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: Budapest, Török József gyógyszerertárban. 9625

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerertárban, Aradon, Szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

XIII. LEO PÁPA. — LASZLÓ FÜLÖP 1900. ÉVI FESTMÉNYE.

XIII. LEO PÁPA BRÜSSZELI NUNCIUS KORÁBAN (1844).

XIII. LEO PÁPA JUBILEUMA.

A HAGYOMÁNY szerint Szent Péter apostol huszonöt évig ült, mint első római püspök, főpapi székében. Számos utódjai közül tizennyolcz századon át egy sem töltött a trónon ily hosszú időt s ezért vált közhitté, hogy soha pápa meg nem éri «Péter éveit» (annos Petri). E hitet azonban megczafolta IX. Pius, a ki harminczkét évig (1846–1878) ült a pápai széken s közvetlen utódja, XIII. Leo is megünnepelhette a közelmúlt napokban pápaságának huszonötödik évfordulóját. 1878 febr. 20-ikán választotta meg a konkláve gróf Pecchi Joákhim. bíbornokot s ugyanez év márczius 3-ikán koronázták meg pápának, a mikor a XIII. Leo nevet vette fel. Aligha hitte volna akkor valaki, hogy az új pápa be fogja tölteni trónján a negyedszázadot, hiszen már akkor 68 éves volt. S hogy mégis betöltötte, megünnepelték e nevezetes évfordulót az összes katolikus népek s az egyházi fenhatósága alá nem tartozók is tisztelettel fordulnak az ősz pápa felé, a ki oly hosszú időn át lankadatlan buzgósággal és ritka hivatottsággal kormányozta az egyház hajóját.

XIII. Leo negyedszázados pápasága alatt egész sorát ünnepelhette a jubileumoknak. 1888 január elsején pappá szentelésének, 1893 február 19-én püspökségének ötvenedik évfordulóján vette körül híveinek hódolata, most pápaságának ünneplik negyedszázados ünnepét s ez év decemberében ismét új jubileumra lesz alkalom: bibornokságának ötvenedik évi jubileumára. A mostani ünnep, a mely egyúttal kilencvenharmadik születésnapja, páratlanul áll a katolikus egyház történetében, mert közvetlen elődje, IX. Pius, 1871-ben, tekintettel az akkori nehéz viszonyokra, nem tartotta meg a negyedszázados jubileumi ünnepet.

XIII. Leo pápasága nemcsak hosszú ideje, hanem az egyház történetére való nagy fontossága miatt is emlékezetes lesz. Mikor ez előtt 25 évvel elfoglalta a trónt, még vértettek azok a sebek, melyeket az egyházi államoknak az

egységessé lett Olaszországba való bekebelezése vont maga után s az akkori szellemi mozgalmak is, melyekkel IX. Pius hajthatatlanul szembe állott, mindenfelől ostromolták a katolicizmus bástyáit. Leo pápa a lényegben alkuvás nélkül, a formában azonban engedékenyebben lépett fel. Az egyházi államlamra vonatkozó jogi álláspontjától nem tágitott egy lépést sem, de nem kereste az összeütközés alkalmát az egységessé vált olasz királyság és a Vatikán között, nem állította mereven szembe a hazafisággal a vallásos érzést az olasz népben. Legjellemzetesebben a fényes diplomáciai tehetség nyilvánul Leo pápa működésében. A népek érzéseivel nem helyezkedett ellentétbe, a kormányokkal mindig megtalálta a békés kiegyezés útját s meg tudta óvni, sőt gyarapította is tekintélyét. Fölismerte a jelenkor társadalmi bajait s arra törekedett, hogy az égető szociális kérdések a kereszténység szellemében oldassanak meg. Szabályozólag tö-

rekedett belenyúlni az élet minden körébe s mindenütt az volt a célja, hogy érvényt szerezzen a keresztény elveknek, a családban, a társadalmi életben, a nevelésben, a tudományos munkálkodásban. Céljait nem hatalmi szóval, nem erőszakos föllépéssel igyekezett elérni, hanem az emberek meggyőzésével, a lelkek megnyerésével.

A tudomány és művészet is sokat köszönhet XIII. Leonak, a ki encziklikáiban s egyéb irataiban mint nagy képzettségű theologus és bölcsész is áll a világ előtt, pihenő óráiban pedig, mint tudvalevő, örömeit áldoz latin nyelvű költeményeivel a múzsáknak is. Megújította Rafael freskóit, roppant értékű szerzeményekkel gazdagította a vatikáni könyvtárt, melynek páratlan gazdagságú anyagát rendezte. Megnyitotta a vatikáni titkos levéltár történeti kutatók előtt, a minek nagy hasznát élvezi az újabb magyar történetírás is. A levéltárban kutató minden nemzetbeli tudósok iránt nagy jóindulattal viseltetik s ezzel jó példával jár elől a főpapok és udvarának bíbornokai előtt is. A tudományos kutatások előmozdítására palaeographiai intézetet alapított Rómában. Halálából mindezért jubileuma ünneplésében részt vesznek a tudósok is.

A jubileum idejében minden nemzetből nagy számmal keresték és keresik fel hódolatukkal a zarándokok. Az ünnepély alkalmából nagyobb összegű péterfillért gyűjtöttek a lateráni Szent János-templom helyreállítására, a mi már régi óhajta a pápának, mert e templomot, melyet a bazilikák őseink szoktak tekinteni, különösen szereti s az a kívánsága, hogy majdan itt is temessék el. A bíbornokok s a Rómában levő püspökök jubileumi ajándéka egy arany tiara, a hármas pápai hatalom jelképe, melyet az összes nemzetek körében rendezett gyűjtésből készítettek. Azokon a tiarákon ugyanis, melyeket a pápa használni szokott, csak a körülfutó három korona van aranyból, többi részük szövet és bőr. Van ugyan a pápai kincstárban egy tömör aranyból készült rendkívül értékes tiara,

melyet I. Napoleon ajándékozott VII. Piusnak, de ezt nagy súlyánál fogva (8700 gramm) nem lehet viselni. Egyéb ajándékokat is nagy számban és értékben kap jubileumán a pápa s ezenkívül minden országból nagy összegű péterfillért, a világ minden tájékán élő hívők ragaszkodásának bizonyosságául.

Szinte csodaszámba megy, hogy kilencvenhárom év terhével a vállán, annyira meg bírta őrizni testi-lelki erejét, hogy nemcsak pontosan elvégzi mindennapi teendőit, hanem a mostani jubileumi ünnepélyek fáradalmait, a velük járó szertartásokat, fogadásokat is győzi erővel. Szelleme nem lankadt el, mint öreg embereké szokott, teljesen benne él most is a jelen eszmében, törekvéseiben és szellemi küzdelmeiben.

Bizonyára korunk azon alakjai közé tartozik XIII. Leo pápa, a kik irányít mutattak kortársaiknak s a kik szellemük bélyegét rányomták az utolsó évtizedek történetére.

AZ A BIZONYOS «MIKOS.»

Elbeszélés.

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Minden jog fenntartásival. (Folytatás.)

Stadion gróf tehát elérte célját. A bolond, a ki szatírival ostromozta s ártott tekintélyének a legmagasabb helyen, el volt téve láb alól. A császár csekélységnek tartotta eleinte az okot s kétszer is felkiáltott: «De egy vers végett, kedves Stadion gróf, egy vers végett!» Csak-hogy Stadion gróf épen a dialektikában volt nagy s úgy tudta belenyomni a császár lelkébe a saját akaratát, mint a viaszba a saját pecsétjét.

«Hiszen a vers csak vers — érvelt a miniszter — s teljesen ártatlan dolog, ha például pensem van feladva; ha egy leányhoz szól, természetből beoltott érzelmek bugyborékolása. Az ember e fajta verseket írhat a titkos fiókjának is, hogy a szíven könnyítsen — kivált, ha nincs remény a viszonzásra. De ha az ember egy császárhoz ír dicsverset, ezt bizonyosan nem abból a keserű epekedésből teszi, hogy az illető császárt nem veheti el feleségül, hanem rendszeren valami egyéb célja van vele, mire nézve a legelső lépés, hogy arról a versről tudomást szerezzen a császár. Hiszen fölségedhez is írt Akli névnapi, születésnap, valamint új-évi dicsőítésonkat és azok ily vagy úgy, tudomására hoztattak fölségednek. (Sajnos, hogy nekem is — tette hozzá csipősen.) Ha tehát Akli most Napoleonhoz írt dicsverset, világos dolog, hogy azzal Napoleonnak akart kedveskedni, a miből határozottan következik, hogy Akli valamely összeköttetést folytat Napoleonnal, vagy még csak keres. Tertium non datur. Az a körülmény azonban, hogy Napoleon eddigi haditerveinkről mindig előre értesült s részben ez okozta az ulmi és auszterlitzi vereségeket, szinte kétséget kizárólag mutatja, hogy Akli nem új titkos összeköttetést keres a korzikaival, hanem egy régít folytat.

Napfény nem érleli olyan bizonyosan a búzaszemet, mint a Stadion érvelése a gyanút. Akli el volt veszte. A császár, mint láttuk, nagy fölháborodással átengedte sorsának. Sok szabad a bolondoknak és poétáknak, de minden még se szabad. Lakoljon, ha bűnbe esett.

A «Schmidt apó vendéglőjében» azonban nem sokáig maradt, elvitték szem elől a bécs-újhegyi börtönökbe, — addig is, míg Stadion gróf biztosabb adatokat gyűjtött árulása felől. Így pusztán a verssel, nem merete bíró elé állítani. — A vers az igaz, elég rossz, de hátha a bíró is rossz lesz és nem találja kellő bizonyítékok hiányában elítelni. Jobb hát előbb bűnöket gyűj-

teni ellene és addig hadd legyen Bécs-Ujhelyen. Végre is azt mondja az arab közmondás: jobb állni, mint járnai, jobb ülni, mint állni. Hát hadd üljön.

A bűnök gyűjtése pedig minden gyűjtések között a legkönnyebb. Ha épen nem volna, mesterségesen lehet tenyészteni, mint a pisztrángot. Stohlen lovag Bécsbe hívatta a bécs-újhegyi fogházigazgatót, Bernot urat és megmagyarázván neki, milyen gyanuban áll a fogoly, utasítá, hogy a tintát, papirost ne vonja meg tőle szomorú magányában, sőt inkább kössön vele bizalmas barátságot és adjon neki módot (sőt esetleg tanácsot is ügyesen), hogy panaszolja el levélben sorsát Napoleonnak és kérje közbelépését kiszabadítására, — persze a levél Stohlen lovaghoz küldendő s a többi.

Akli tehát még itt se hagyta el a gyöngy-élet. Bernot úr megszerette, rab létére vacsorára hívogatta, per tu lett vele. Kisasszonyai is voltak Bernot úrnak, két ábrándos szemű Gretchen, a kik hárfát játszottak vagy lenszálakat fontak guzsalyaikról esténként. Az egyik, Klementine, szemlátomást kacérkodott Aklival. Akli nem volt elég karakter, nem vallotta be, hogy a gondolata valahol másutt jár, Bécsben egy utcában, egy nevelő-házban... Akli visszacsatolt rá és így szövéődött a fogház-igazgató lakásán egy kis idyll. Bántotta ugyan a lelkiismeret, hogy a leányt hitegeti, de ekképen okoskodott: Ha a leányt felvilágosítanám szívem titkáról, akkor nyugodtabb volna a lelkem, de oda lenne a testem kényelme, a jó kosztom és lelkem helyett a gyomrom háborogna. Nos, minthogy a lelkem a kedves lánytól való távollét miatt a nélkül is szenved, ezt a kis terhet is még reá rakom, már neki úgy is mindegy. Ezzel az okoskodással legalább elhitette, hogy nem rossz ember. A mint hogy nem is volt rossz, csak számár. Azt hitte ő csal, pedig őt csalták.

Egy este, midőn ismét Bernotéknál vacsorált, hozzá simúlt Klementine és szemrehányást tett neki.

— Miért nem igyekszik szabadá lenni?

— Hiszen igyekszem, — felelte Akli, — már két instanciát írtam a császárhoz, édes apja el is küldte, de megfoghatatlan módon, nap-nap után múlik és semmi se mozdul. Pedig meg vagyok győződve, hogy a császár szeret s nem tudom, mit vétettem, ha vétettem, de megbocsátaná, érzem.

— Ne higgye azt; a császár senkit se szeret. A Habsburgok hidegek mint a gletserek. Ellen-ségei vannak a Burgban s őt most azok informálják. Soha se fog megszabadulni, ha nem hallgat rám.

— Iszen hallgatok én szívesen. Hát mit tegyek?

— Hajljon közelebb, majd megsúgom. Forduljon Napoleonhoz egy kérelemmel.

Akli csodálkozott.

— Napoleonhoz? Mi közöm nekem Napoleonhoz? Vagy mi köze Napoleonnak én hoz-zám? Nem értem magát, Klementine. Hol veszi ezt a képtelen ideát?

Klementine zavartan felelt:

— Csak úgy érzem, csak úgy gondoltam. Tudja, a nők az ilyet eltalálják. A mi aztán a levelet illeti, azt kézbejuttatni én is tudom. Van egy unokatestvérem, a ki orvos Párisban és benfentes a Tuillériákban.

Akli gyanúját még ez se ébresztette fel — női szemek gyöngéd tekintetétől simogatva, mélyen alvó fenevad a gyanu, — egyszerű, hiábavaló fecsegésnek tartotta a leány tanácsát és természetesen nem írt levelet Napoleonhoz.

A PÁPA KIVONULÁSA A SIXTINI KÁPOLNÁBÓL A SEDIA GESTATORIÁN.

Akadat úgy is elég irni valója.

A fogházigazgatónak ugyanis a két kis-asszonyon kívül egy fia is, a ki a katona-intézetbe járt. Bár a szülei helyben laktak, mégis belakó volt, mint a többi, csak-hogy a katona-tanárok jó barátságban lévén Bernot úrral, ha otthon ludat öltek, vagy ha Bernotné asszony jóféle puddingot csinált, a kis Eduardot hazaeresztették «szopni.» Addig-addig járt haza Eduárd az utóbbi időkben, hogy egyszer csak a leckeóra után elkezdte «a cserebogár, sárka cserebogár» nótáját füttyörészni. Mint a puszták égő tőzegének füstje, a hogy megüti a tinó orrát, úgy ütötte meg a magyar puszták dallama a Kovács Gyuri fülét. Oda szalad nagy lelkendezve a német tanuló társához és nyakon ragadja, mintha valamit ellopott volna.

— Hol vetted azt a nótát, «kamerád»?

— Hát egy rab van most az apámnál, attól tanultam.

— Magyar rab?

— Magyar rab, valami Akli nevű.

Gyuri elsápadt, szíve hangosan dobogott, de a német előtt nem akarta magát elárulni, a mennyire lehetett, egykedvűséget erőszakolt arcvonásaira:

— A név közömbös, akár Pál, akár Péter, csak

a magyar voltát sajnálom. Nem tudod, miért fogták el?

— Hogy gondolod azt? — felelte Eduárd. — Atyám soha se mond el hivatalos titkokat.

— És hogy ismerkedél meg vele?

— Atyám nagyon szereti, ebéd és vacsora idejkor sokszor kihatja a czellájából, és együtt étkezik a családdal.

— Atyád derék ember lehet, — felelte Kovács György meghatott hangon.

— Meghiszem azt. Két érdemrendje van, barátom.

— Edd meg az érdemrendjeit! Nem azok miatt mondom.

— De a rab is kellemes ember, zongorázni tud, énekelni, füttyülni. Schillert, Goethét könyv-nélkül mondja el. Művelt és mulatságos.

— Beeresztenek hozzá idegeneket?

— Nem szabad.

— És hol van elcsukva? A fogházépület melyik szárnyában?

— A déliben.

— Megmutathatnád nekem az ablakait?

— Maradj csak a singularisban. A rabok nem laknak termekben, csak egy ablaka van a zarkájának.

— Mutasd meg nekem, Eduárd.

Eduárd gondolkozott kissé; hogy nem vét-e ezzel valamit a följobbalók, és az állam ellen.

— Mi végből akarnád? — kérde vonta-tan, kedvetlenül.

— Hát mi egyébrét, — felelte a magyar fiú, — egy pár hazai dalt szeretnék elénekeln, egy csöndes estén az ablaka alatt s ő azt meghallaná és talán jól esnék neki. Hát mit is tehetnék én egyebet azzal, hogy az ablakát tudom?

— Igaz, — mondá megnyugodva, — de nem fogja meghallani meglátod, mert magasban van az ablaka.

— Ne félj te attól. Kifogja a magyar fül a magyar hangot, ha akárhogy elkeverődik is a levegőben.

— Hát jó, nem bánom, megmutatom majd egyszer.

az Iluczi válaszait felröpítette a parittyájából a börtönablakba. Ezekből a levelekből sok mindenfélét megtudott Akli, a mi a világban történik; kivette, azt mondja (t. i. Iluczi mondja) a mindenben befentes Kolowratból, a kivel most, mint az Akli helyettesével, gyakran érintkezik, hogy a császár szertelenül haragszik Akliira, (hogy miért, azt Kolowrat se tudja,) azt is mondta Kolowrat, hogy a császár semilyen levelet nem kapott Aklitól, de nem is fogadná el, mert a nevét sem szabad említeni előtte. Arról is írt a backfisch, hogy a kiállhatatlan Szepeffy báró gyakran megfordul az intézetben, szépeleg neki, virágokat, cukrot küldöz be, sőt most újabban úgy öltözik, mint egy piperkőz (olyan furesa a szép új ruhákban, hogy nevetni kell rajta). «Kezdett már a helyzet tűrhetetlen lenni, úgy hogy megkértem Kolowra-

A kövek sok érdekeset beszéltek és Akli lassan-lassan okosodni kezdett. Hátha az ő instancziáját csakugyan nem kapta meg a császár? Hátha Bernot el se küldte? Hiszen ez az egész barátsága a foglyával egy csöppet se természetes. De hát mit akar? és általában mit akarnak vele? Miért nem állítják bíró elé? Miért nem mondják meg, mit vétett, hogy védekezhetnék ellene? Így azt se tudja, mit mondjon, hol kezdje. Hiszen ez az egész dolog egy átláthatatlan ördögi cselszövény, a melynek a kibonyolító szálát hiába keresik izzó fejében nyargaló gondolatai éjjel és nappal. A császár haragszik rá, nevét se szabad előtte említeni. Megfoghatatlan ez! Meg lehet ebbe örülni.

Nagy töprengések után elhatározta, hogy még egy végső levelet intéz a császárhoz. Csak hogy ezúttal a Bernot tudta nélkül. De hát mi-

HUBAY JENŐ 'MOHARÓZSA' CZÍMŰ OPERÁJÁBÓL. — A VÁSÁRI JELENET. (I. felvonás.)

Lőn tehát egy napon, hogy Akli Miklós csel-lája ablakán egy kavics röpült be nagy csörömpöléssel, épen a fogoly lábaihoz. A kavics papirosba volt betakarva. Akli fölemelte, legöngyölgette róla a papirost és elolvasta, a mi írva volt rajta: «En vagyok itt, Akli bácsi. Nem parancsol valamit? Kezeit csókolja: Gyurka.»

Hej, megörült Akli a levélnek s nyomban rohant az ablakhoz, kendővel integetve a fiúnak, a ki lent állt egy magyalfa-bokornál, parittyáját fogva a kezében.

Majd hirtelen visszahúzta fejét, néhány sort vetett ő is papírra s abba betakarva a kavicsot, ledobta az ablakból:

«Szervusz Gyurka! Hát rám akadtál? Csehül vagyunk öcskös. Gyere el, a mikor jöhetsz, egy levelet írok Iluczinak, a mit majd neked kell továbbítanod.»

Azontúl gyakran jött el Gyurka a bástyákhoz és a kövek szorgalmasan diskuráltak egymással. Akli leveleit Bécsbe küldözte és

tot, segítene rajtam, mire Kolowrat meghagyta a madamenak, hogy a bárónak ne engedjen velem semmi érintkezést és ezt úgy vegye a madame, mint a császár parancsát.» Majd minden levélben volt egy kis enyelgés, egy kis czélzás a sorok között a stadt-parkbeli beszélgetésre, meg egy kis biztatás a jövőre, hogy «bővebben előszóval, akkor, a mikor — az mindegy». Ez a «mindegy» sokat látszott jelenteni és édes gondolatokat hajtott az Akli fejében. Virágok nőttek tőle a kis czellában és tündérmókat hozott az éjszaka. Utóirat pedig épenséggel minden levélben volt, némelyikben kettő is, zagyva tarkaságban: «Vigyázzon az egészségére és írjon minél többször, én sokat gondolok magára. Itt Bécsben most az a hír, hogy Napoleon császár elvállik a feleségétől és a mi császárnk leányát, Mária Luizát veszi el. A kis orgona-virágos szalmakalapot, a melyik magának úgy tetszett, képzelje csak, megrágták az egerek.»

képen? A legközelebbi napon megkérdezte Gyuritól, tudná-e valami módját, hogy egy levelet a császár bizonyosan a kezeihez kapjon.

Gyuri felparittyázta a feleletet:

«Személyesen fogom hozzá juttatni, csak írja meg.»

Akli tehát még egy instancziát szerkesztett klasszikus, ékes latin nyelven, mely talán csak a követ nem indítaná meg. Gyuri pedig először érezte a tettívágó hevületét, mikor egy ilyen nagy feladat esik a vállaira, eljuttatni az instancziát a császárhoz. No hát ott is lesz az — ha a pokol minden ördöge ellenezné is. Ezzel vélte meghálálni mentorának, a mi jót tett vele.

Száz terv is koválygott a fejében, de a legelső volt megtudni, hogy a császár hol van most.

Elment a postamesterhez. Lapok akkor nem jártak, a hol pontosan megvannak a hírek az udvar köréből. Csak a postamesterek tudták az

egymást keresztező levelekből az udvar hol-létét.

— Ő Felsege most Laxenburgban tölti az őszt, — mondá a postamester.

No, hála Istennek. Laxenburgot legalább egy kicsit ösmerte a Gyuri gyerek. Ott már egyszer bejutott a császárhoz, pedig senki se akarta beereszteni.

Három napi szabadságidőt kért az igazgatótól, hogy családi ügyben kell elutaznia, mire megindult és meg sem állott Laxenburgig.

Ott állt megint a váránál, a vassorompós kerítésnél, a hol évekkel azelőtt. Olyan furcsa! Mintha épen az a katona járna ott fel s alá, a ki azelőtt. Még a bajusza is olyan.

De most már Gyuri is katonaruhát viselt. A nagy katona szerető szemekkel pislogott az apró katonára és semmi kifogása se volt, hogy az a kapun bemenjen az udvarra.

(Folytatása következik.)

Az egyiket 1864-ben Szalay László halála után írta s a mély fájdalom tört hangja reszket ki belőle. Szalay gyermekkori barátja volt Eötvösnek; együtt végezték iskoláikat, együttiratoztak be az egyetemre, egyszerre kezdtek irogatni, együtt lelkesültek a francia forradalom eszméiért s az élet minden küzdelmét vállalva vívták végig.

BÉBÉ A GYERMEKEK KÖZT. (II. felvonás.)

HUBAY JENŐ 'MOHARÓZSA' CZÍMŰ OPERÁJÁBÓL. — FLAMEN MŰTERMÉBEN. (III. felvonás.)

BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF KÉT LEVELE.

Az újabbkori magyar történet bizalmas adatai még Sybilla-könyvekbe vannak írva. A pusztulás leselkedik rájuk, nem tudjuk, mennyi marad ránk s mit ér az, a mi megmarad. Legnagyobb részt összegyűjtetlenül hányódnak, vagy a kéziratárak hétpécsetje alatt hevernek. Pedig csak ezek segítségével lehet a kort igazán megismerni.

Közéletünk régi jeles férfiak, Bánó József volt képviselőházi alelnök úrnak, Eötvös benső bizalmas barátjának szívessége báró Eötvös Józsefnek ő hozzá írott két bizalmas és fontos leveléhez juttatott minket.

A levél vége is érdekes. A nemzet legjobbjai összekötötték a külföldi lapokkal, hogy Európa elé vihessék a «magyar ügy»-et. Hogy Eötvös ébersége és munkássága erre is kiterjedt, az ebből a levélből világlik ki.

Íme maga a levél:

Kedves barátom!

Szent-Tornán 12/10. 64.
Fogad őszinte köszönetemet m. hó 25-én hoztam intézett szíves soraidért, melyekre csak azért nem feleltem azonnal, mert az iparegyletnek Kéves módosításokkal megerősített alapszabályai épen akkor érkeztek meg, s mert ezen s más sürgős dolgokkal elfoglalva valék. — Szavaid, melyek felejthetetlen barátom iránti kegyeletnek s hazafiságodnak hí tolmácsi, jól estek szívemnek. Ha ily

veszteség után, minő engem ért, ki Szalayban leg-hűbb barátomat vesztettem el, mivel 37 éven át jó s balszerencsémeket megosztám, ha ily veszteség után vigasztalás lehetséges, azt csak azoknak rokonérzetében találhatjuk, kik velünk ugyanazon czél felé törekednek, s nekem soha nem volt több szükségem ily vigasztalásra, mint most, midőn mindazt, miért élttem át törekedtem, napoként inkább veszélyeztetve látom, s évről-évre, csaknem hónapról-hónapra ritkúl azoknak sora, kikkel a közös czél-ökért dolgoztam, kiknek egyesített fáradságával azokat elérni reméltem. Ha a veszteségekre gondolunk, melyeket hazánk csak egy év óta legjele-sebb fiában szenvedett, a bátrabbnak szívet is aggodalom szállja meg, s lemondva reményeinkről, talán lelépnénk a pályáról, ha kötelességünk nem tartana vissza, s azon meggyőződés, hogy midőn a sorok ritkúlnak, azoknak, kik megmaradtak, közelebb kell lépni egymáshoz s kettős erővel folytatni a küzdelmet, hogy az ellen veszteségünket észre ne vegye. — Én legalább így fogom fel helyzetemet s a hangulat, melyben sorai-

alföldön is a jelen viszonyok alatt a közép nemesség tönkre megy s oly depauperatio terjed, mely birtokos osztályunk nagy részének expropriációjához vezet s oly lehangeltség terjed el, mely minden tetterőt ellankaszt. Egy országgyűlés nem segíthet ugyan mind e bajokon, sőt talán ismét eredménytelen lesz, de legalább újra fel fogja villanyozni a nemzetet s ez az, a mit a jelen körülmények között legfontosabbnak tartok, ezt pedig, — a mint a dolgok jelenleg állnak — csak a bécsi journalistika segédelmével a Reichsrath fellépésétől várhatjuk, melynek körében a nézet mindig általánosabbá válik, hogy Ausztria finansziális bajain csak az segíthet, ha a magyar kérdés Magyarországra megelégedésére oldatik meg. Ez az, miért én a bécsi Lloyd fellépését s a Wandererét, melyly hasonló viszonyban állók, fontosnak tartom. A Lloyd ellenszolgálatot nem kíván mást, mint hogy neki az ország különböző részeiből biztos híreket és, a mennyire lehet, előfizetőket szerezzen. Mindkettőre nézve hozzáad fordulok. Ha idő van, vagy ha neked nem volna, más által küldjél correspondentiákat a b. Lloydhoz, a levél elébe téves egy E-t, hogy a szerkesztőség tudja, hogy a correspondentia oly valakitől jön, kit én szolgáltattam fel. A német stílussal ne gondolj, ők átdolgozzák, csak hogy a hírek és adatok igazak legyenek. A levelek Bécsbe intézendők (An Herrn Schlesinger, Redaction des Wiener Lloyd). Azonkívül légy azon, hogy kik más bécsi lapot járatnak, helyette a Wiener Lloydot vagy a Wanderert hozsák, főképp az előbbi, kinnek, hogy fennállhasson, (mi, ismétlem, nagy fontosságú reánk nézve) pártolásra van szüksége.

Kérlek, ne említsd mások előtt leveletem, nehogy a viszony, melyben a laphoz állók, a kormány tudomására jöjjen, mi a redactiónak kellemetlenségeket okozhatna. Tudósítás párral, hogy e leveletemet vettél s tartis barátságodban.

Híved

Eötvös.

A másik levélnek mélyebb a politikai háttere. Eötvös ebben a nemzetiségi kérdéssel foglalkozik, bizalmasan elmondja nézetét annak megoldásáról s röviden összefoglalja mindazt, a mit röpirataiban fejtegetett. Szerinte csak egy megoldás lehetséges, az, hogy a Magyarországon élő nemzetiségek magyar fenntartás alatt egyesüljenek jogaik kivívására, elismerve Magyarország önállóságát s a magyarság számbeli és értelmi erejében keresve további jövőjük biztosítását. Ezt fejtegeti a «Nemzetiségi kérdés»-ről irt röpiratában, melyre e levélben hivatkozok, ezt német röpirataiban is, bizonyítgatva, hogy sem a német, sem az olasz egység nem jöhet létre mindaddig, míg Ausztria és hazánk kapcsolata rendezve nincs. Senki sem szólhatott hozzá e kérdéshez hivatottabban, mint én, a ki a negyvenes években is egy lapra látta írva a sors könyvében hazánk jövőjét Ausztriáéval.

Maga a levél itt következik:

Pest, 1865 május 5.

Tisztelt barátom!

Mult hó 25-ikén hozzád irt levelekre csak ma felelhetek, annyira el voltam az utolsó napokban foglalta s most is egész, a nemzetiségekről irt iratokat kellene kivonnom, hogy aggodalmaira felelek. Miután ez, úgy hiszem, két vagy három hét alatt meg fog jenni, azt, reményem, sok nehézségedet megegyezve fogod találni vagy legalább kifejtve látod az okokat, melyekért azon veszélyeknek daczára, melyek a nemzetiségi kérdéssel hazánkra háramolhatnak, azt magunktól elhárítani vagy más-kép, mint a teljes szabadság útján, megoldani nem lehet.

A 48-iki törvények egy bizonyos helyzetbe állították hazánkat. Én részemről most is azt hiszem, hogy e törvények alkotása, a mi azoknak demokratikus részét illeti, nagy veszélytől mentette meg hazánkat s hogy az, a mi azokban a köztünk s Ausztria közötti viszonyra vonatkozik, egész multunknak szükséges következménye. De lehetnek, kik e részben másképp vélekednek s azt hiszik, hogy az országra nézve jobb lett volna, ha e törvények soha nagy

legalább sokkal később hoznának. E nézetek a legtisztább hazafiságból eredhetnek s talán helyesek is; s így azonban kétségtelen, hogy miután ezen törvények egyszer léteznek s azokhoz ragaszkodnunk kell, azoknak szükséges logikai következményeit nem utasíthatjuk el magunktól, miután annyian vannak, kik, ha azt akarnók is, ezen következményeket helyettünk vonnák le s azokat ellenünk agitacionális eszközök használatára.

Miután az 1848-iki törvények a teljes jogegyenlőség elvét kimondák s a politikai jogok gyakorlatát oly énsushoz kötik, mely mellett a jogok sok helyen nem magyar többségek által gyakorolhatók, a kérdés nem az, hogy a nemzetiségek követeléseit visszautasítsuk, mi többé hatalmunkban nem áll, hanem az, hogy e követeléseket úgy teljesítsük, hogy ebből az országnak nem legyen, vagy hogy legalább azon veszélyek a minimumra redukáltsanak, melyeket e tekintetben előre látunk s ez csak úgy történhetik, ha minden erőnk arra koncentrálva, hogy az országnak nemzetiségek szerinti felosztását ellenezzük, e helyett a nemzetiségek megnyugtatóra s az individuális szabadság elvét állítjuk fel, azaz a nemzetiségi kérdésnél azon módon járunk el, mely a vallásos kérdés megoldásánál oly sikeresnek mutatkozott. — Ismerem a nemzetiségek egyes szövívőinek indokait s tudom, hogy a nemzetiségi kérdés egyeseknél csak hivatali kérdés s hogy azok a legtokéletesebb szabadság s egyenlőség megadása által megnyugtatta nem lesznek. De ha azt megadjuk, elveszszük ezektől is az agitacionális fegyvereit s oly ténre állunk, melyen egész Európa ép úgy támogatni fog, mint most ellenünk nyilatkozik s az az egyik főtekinet, mely minket ezen irány követésére határoz; a másik az, mert csak midőn így járva el, az agitacionális ürügyet elvettük, biztosíthatjuk azon eszközöknek hasznát, melyektől Te igen helyesen a magyar supremátia biztosítását várod.

Éppen, hogy egy magyar erős kormány alakulhasson, mire mindennek előtt az szükséges, hogy az ország különböző nemzetiségei: rnak kivívásában velünk kezdenek fogjanak s hogy e kormány a felföldi birtokosnak szerencsétlen helyzetét segíthessen; hogy a haza különböző nemzetiségei a nekik az iskolában a magyar nyelv tanulására nyílt alkalmat felhasználják, hogy a protestáns autonomia biztosításáért, erre szükséges, hogy a nemzetiségi agitacionális ürügyet eltávolítsák s azt más úton, mint melyet iratomban kijelöltem, elérni nem lehet.

Bocsánatot kérsz, hogy aggodalmait velem közölded. Hidd el, barátom, őszinte szívből köszönöm nyíltságodat, mely valamint hazaszeretetednek, úgy azon rokonszenvednek biztos jele, melylyel irántam viseltetel; azonban hidd el, mindjárt az országgyűlés után, s így majdnem négy év előtt kezdtem meg röpiratomat, sokat tanultam s gondolkodtam azóta e tárgyról s hosszú megfontolás után bocsátom azt közre azon meggyőződéssel, hogy az a hazára nézve üdvös, sőt szükséges. Mi személyemet illeti, jól tudom, hogy ezen iratnak kiadása nem populáris s midőn a többi nemzetiségeket nem elégti ki, sok magyarnak kellemetlen lesz. Harminez évi fáradságos tevékenységemnek egyedüli jutalma azon bizodalom s rokonszenved, melyet hontársaim egy részénél találtam, de, mint minden, mit bírok, úgy e popularitás is hazánknak szolgálatára áll s én panaszt nélkül feláldozom azt, ha azt hiszem, hogy a közérdek azt kívánja.

Oly embernek, kit hontársai közül sokan bizodalommal tiszteltek meg, van egy kötelessége, melytől magát semmi szin alatt nem mentheti fel — az, hogy meggyőződését tartózkodás nélkül mondja ki. Csalódhatik s meglehet, hogy azt sokan nem bocsátják meg soha, de esalnja nem szabad s ha pályámra visszatértek, azt látom, hogy a kevés szolgálatot, mit hazánknak tettem, csak annak köszönhetem, hogy mindig ezen elvhez ragaszkodtam. Ha 1843-ban Szalayval a miniszterialis rendszer mellett nem lépek fel s magamat azok által, kik föléptemről a hazára nézve a legnagyobb árokat jószólak, visszatartóztatom, ha egész népszerűségem nem áldozom fel, hogy meggyőződésemet kövessem, soha a 48-iki törvényeknek azon része, mely

Ausztriához való viszonyunkat alkotmányos alapon tisztán formulázza, nem alakul; s ezt tapasztaltam maga idejében a városi kérdésnél, azt másoknál s azt fogom tapasztalni minden bizonynyal a nemzetiségi kérdésnél is. El kell tehát tűrnöm, hogy népszerűtlenség s azzal vigasztalni magamat, hogy barátjaim népszerűség nélkül is hívek fognak maradni hozzám s azok közé számíthatok téged is.

10/5

Elhalasztottam levelem elküldését, míg érdekes archeologiai felfedezéseket az Akadémia illető osztályával közöltem. Ez a talált tárgyakat, melyeknek levedéből jegyzékét ismeri, a legnagyobb érdekfűlést találja s e végett Henszlmann Imrét küldi ki. A nevezett tag valószínűleg még a jövő héten indúl útnak a Téged Kassáról mindenesetre tudósítani fog megérkezéséről, hogy ebből az országnak kára ne legyen, vagy hogy legalább azon veszélyek a minimumra redukáltsanak, melyeket e tekintetben előre látunk s ez csak úgy történhetik, ha minden erőnk arra koncentrálva, hogy az országnak nemzetiségek szerinti felosztását ellenezzük, e helyett a nemzetiségek megnyugtatóra s az individuális szabadság elvét állítjuk fel, azaz a nemzetiségi kérdésnél azon módon járunk el, mely a vallásos kérdés megoldásánál oly sikeresnek mutatkozott. — Ismerem a nemzetiségek egyes szövívőinek indokait s tudom, hogy a nemzetiségi kérdés egyeseknél csak hivatali kérdés s hogy azok a legtokéletesebb szabadság s egyenlőség megadása által megnyugtatta nem lesznek. De ha azt megadjuk, elveszszük ezektől is az agitacionális fegyvereit s oly ténre állunk, melyen egész Európa ép úgy támogatni fog, mint most ellenünk nyilatkozik s az az egyik főtekinet, mely minket ezen irány követésére határoz; a másik az, mert csak midőn így járva el, az agitacionális ürügyet elvettük, biztosíthatjuk azon eszközöknek hasznát, melyektől Te igen helyesen a magyar supremátia biztosítását várod.

Őszinte barátodnak,
Eötvös.

Valóságos példája ez a levél a hazaszeretnek, mely a haza jövőjéért haborás nélkül feláldozza a népszerűség varázsát. A mit a meggyőződés kimondásának kötelességéről ir, mintegy paraphrasisa azoknak a soroknak, a melyekkel nagy állambölcseleti munkájának előszavát zárja s a melyeket egész élete jelmondatának tekinthetünk: «Az igazság utáni törekvés volt egyedüli célom... Meglehet, magam eselődtem; másokat eselődésbe ejteni bizonyára távol volt tőlem; s így e könyv azon nem egészen minden-napi érdemre legalább is számot tarthat, hogy nincs benne egyetlen sor is, a melyről a szerző meg nem volna győződve».

Dr. V. G.

DEÁK FERENCZ KIADATLAN LEVELE.

Bánó József úr szívesége folytán Deák Ferencnek néhány sornyi, eddig kiadatlan levélét is közölhetjük. A levél szerencsekíván egy újszülött fiú keresztelése alkalmából, egyszerű, szíves és nemes stílusával nem érdekelten bizonyítja Deák nagy egyszerűségének és meleg baráti érzésének. A Bánó Józsefhez Roskóványa intézett levél így szól:

Pusztá-Szent-Lászlón, május 31-én 1859.

Kedves komám!

Szívemből örülök a kis fiúnak szerencsés születésén. Isten áldása szálljon reá és szüleire. Szegény hazánknak sok szüksége van hű fiaira.

Óhajtatásomat, hogy a keresztelőn jelen lehessen, teljesítenem lehetetlen, mit felelte sajnálók. Egy héttel ezelőtt jöttem el Pestről ide, Zalába, azért nem talált kománknak levele Pesten. Itt rokonaimek némely ügyei vesznek igénybe, távozzom nem lehet, a jövő hónapban pedig Marienbadba megyek.

Szíves tiszteletemet kedves komámasszonyának, adjon Isten Néki zavaratlan anyai örömeiket. A kis fiút, kis keresztnevet szívesen csókolom, komatársamnak, Pukyné asszonyságnak pedig ismeretlenül is szíves tiszteletemet. Isten áldja kedves komám!

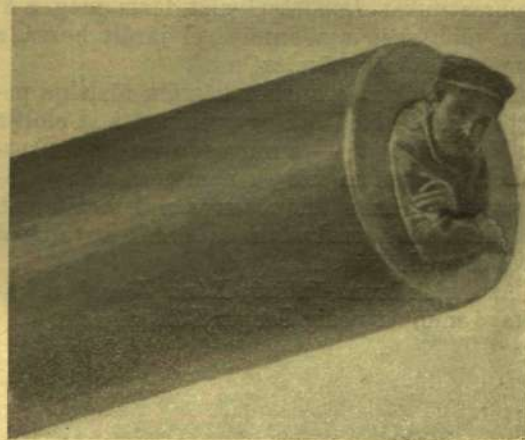
Igaz tisztelő komája

Deák Ferencz.

A LEGNAGYOBB ÁGYÚ.

Szakadatlanul folyik a munka az arsenálokban, hogy minél hatalmasabb erejű ágyúkat állíthassanak elő. Különösen pedig a partvédő- és hadihajókra való ágyúk hordképességét igyekeznek mindenképp fokozni, a mi különben azért is szükségesnek mutatkozik, mert a hajó-pánczélok is folytonosan vastagítják, erősítik.

Eleinte az ágyúknál a cső bőségét — a kalibert — igyekeztek növelni, hogy mentől nagyobb golyókat szórhasanak a páncél áttörésére, mikor azonban már a 40 centiméter csőbőség átmérőt elérték, oly vaskos lett az ágyú, hogy ez irányban tovább haladni a kezelés nehézsége miatt célszerűtlennek mutatkozott. Máskép

EGY TŰZÉR A NEW-YORKI ÓRLÁS ÁGYÚ CSŰVÉBEN.

próbáltak tehát a dolgon segíteni, úgy, hogy a lőpor erejét használják ki az eddiginél jobban. Ezt pedig a cső meghosszabbításával lehet elérni.

A csőveket nyújtották tehát s míg eleinte ezek hossza csak körülbelül huszonöt-ször akkora volt, mint a kaliber, lassanként felvették a hosszúságot a kaliber ötvenszeresére, sőt hetvenöt-szörösére. Az oroszok és francziák pedig több rész egymásra csavarásával már olyan csőveket állítottak elő, a melyeknek hossza kilenczvenszeresét teszi a kalibernek.

Természetesen a többi hatalmak sem maradtak el s így keletkeztek aztán egymásután a hatalmasnál hatalmasabb ágyúk, a melyeknek önként érhetőleg súlyuk is roppant nagy. Még ezelőtt vagy húsz évvel szinte csodaszámba ment az a tengeri ágyú, a mely 12 méter hosszúságú és 600 métermázsza súlyú volt s még a legutóbbi időben is a legnagyobb volt az a Krupp-féle gyárban előállított cső, mely 40 centiméteres átmérőjű csőbőség mellett 14 méter hosszú és 1225 métermázsza nehézségű.

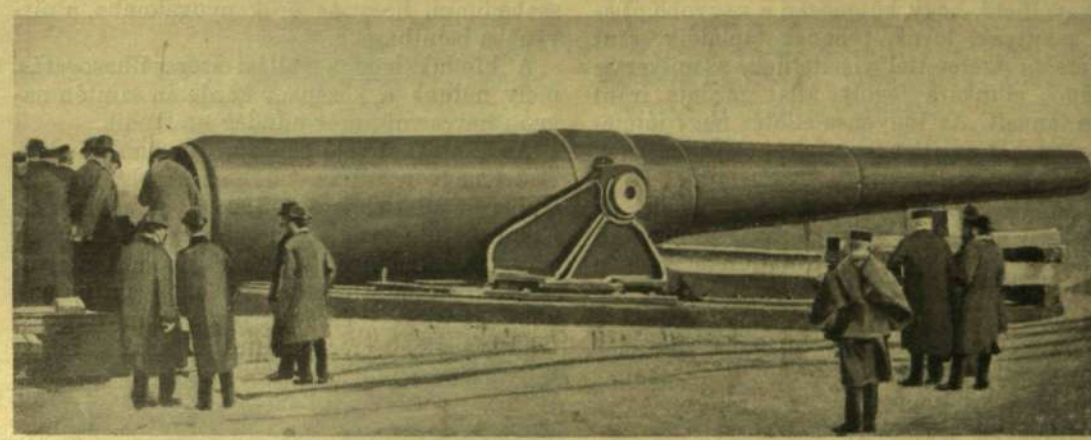
Most aztán ezt is meghaladta az az óriási ágyú, a melylyel mostanában tettek lövés-kísérletet a new-yorki kikötő egyik erődjében. Ez a partvédő ágyú golyóit 30 kilométer távolságra szórja, csőve 16 méter hosszú, sulya 1300 métermázsza és csőbősége olyan nagy, hogy rajta egy jól megtermett ember kényelmesen keresztül bújhat, a mint hogy az ágyú tisztításakor meg is teszik. Különben fogalmat nyújthat e roppant lövőgép nagyságáról, ha egy pillantást vetünk a közlött képre s a parton heverő csövet összehasonlítjuk a körülötte álló emberek nagyságával. Az óriási ágyú kezeléséhez húsz tűzérre van szükség. Egy-egy lövése négyezer koronánál többbe kerül; mikor az első lövési próbát tartották vele, nem a teljes töltést használták s mégis 550 font, a második lövésnél pedig 640 font füstnélküli lőpor kellett bele. Az ára is természetesen megfelelő nagy ennek az ágyúnak, ugyanis teljes felszereléssel együtt két és fél millió koronánál többbe került.

A VERÉB.

Jártam a magas iskolát,
Tanultam filozófiát,
Sejtem, mi legyen a poézis,
De dalra, bölcseségre mégis
Csak te kapattál mesterem,
Ütött-kopott kis szürke bőlesem,
Verebem.

Első dalod friss hajnalon
Harsány üdvözet ajkadon
Hozzá, kinek lesz gondja rád,
Hogy mai morzsád megtaláld,
Mert az életünk küzdelem,
Ütött-kopott kis szürke bőlesem,
Verebem.

Már ekehalod esziripel!
Porban fürödvé zenged el,
És henye csf bár kinevet,
A te nemesi címered
A munka gondja lelleden,
Ütött-kopott kis szürke bőlesem,
Verebem.

ÓRLÁS ÁGYÚ A NEW-YORKI KIKÖTŐ ERŐDJÉBEN.

Mért csattogtatsz ma harci dalt?
Feoskének üzensz viadalt?
Berzenkedel, hogy vándorkedve
Mért hívja jobb hazába egyre?
... Neked jó minden ereszen,
Ütött-kopott kis szürke bőlesem,
Verebem.

Csiesérgésedben gondtalan
Vágyad egész világa van:
Szerelm és fészekrakás;
És nincs oly kiábrándulás,
A mely kifogna kedveden,
Ütött-kopott kis szürke bőlesem,
Verebem.

Éjjel, mikor a csalóány
Szívét kiönti panaszán,
Te ágon, kórón, a hol ép
Szeretni jó s álmolni híven,
Bölcságot párodal híven,
Ütött-kopott kis szürke bőlesem,
Verebem.

Jártam a magas iskolát,
Tanultam filozófiát,
Sejtem, mi legyen a poézis —
De dalra, bölcseségre mégis
Te tanítis holtig, mesterem,
Ütött-kopott kis szürke bőlesem,
Verebem!

Hajós Izsó.

ÁLLATMENEDÉK-TELEPEK INDIÁBAN.

India, ez az európai intézményektől és erkölcsöktől minden angol behatás mellett is annyira különböző ország, különösen eltér tőlünk az állatokhoz való viszonyában. Mi az állatok legjobban eseten nem kineznek túlságosan s megvédjük a durvább bánásmóddal szemben, a hinduk ellenben szeretik, sőt imádják az állatot. A millióm rajak és nábobok nem raknak uszkárjaik lábára lábpercet s a fox-terriert nem kényeztetik, hogy feszes liberát viseljen, a mint ezt az európai állatrajongók teszik. Mert jól tudják, hogy ez a divatból fűzött állateziczomázás a kinezésnek burkolt formája s ép azért kedves állataik iránti szeretetüket csak oly módon fejezik ki, mely azok természetével nem ellenkezik. A hinduk vallása tudvalevőleg a lélekvándorlás tanítja s így minden állatban egy-egy halál utáni vándorútján levő ember-, sőt istenleket sejt. Ép ezért az állatot ugyanazon szeretetre és testvéri érzésre méltónak tartja, mint az embert. Sőt, mivel a vallási rajongás gyakran túlmegy a kellő határon, a mikor nem jut is ki minden ember társának a mindennapi kenyér, a hindu pénzt, gyöngédségét, idejét ezekre a mégis csak az ember után következő teremtményekre pazarolja. Így érthető aztán az az érdekes, de szomorú jelenéség, hogy abban az országban, hol az éhinéség évenként százszereket pusztítanak el, sok pénzen fentartott intézményeket létesítettek beteg állatok ápolására s agg állatok menedékéül.

Négy-százötven telen, nyolczvan birka, négy-száz ló, kétszáz galamb, vagy húsz kecske, ötven tyúk s számos kutya, macska, majom és papagály él békés egyetértésben a szodpuri állat-menedék-telep zöld lombjai alatt. Ez a telep Kalkuttától vagy tizenöt kilométernyire van, tehát nagyon közel azokhoz a vidékekhez, hol majd minden évben legrémítőbb éhség szokott pusztítani az emberek közt. Lakói közt nemrég még elefántok és csuszó-mászó állatok, kigyók és teknősbéák is voltak, de az előbbieket elpusztították végelgyöngülésben, míg a hüllők egy titokzatos, még föl nem derített betegség áldozatai lettek. A szodpuri állattelep néhány jómódú vallásos hindunak köszönheti létét. Az angol uralom ugyanis útját állja ugyan a hinduk politikai törekvéseinek, de nem akadályozza meg, hogy kereskedéssel igen nagy vagyon t szereshessenek. Ezek közül a bronzszinű milliomosok közül kerülnek ki aztán a nagy állatvédők, a kik kegyes alapítványaikkal mintegy az istenségnek akarnak hálát adni üzleti szerencsésükkért. Mivel tehát ilyen bő forrásokból táplálkoznak, érthető, hogy a gazdag berendezésű, indiai állattelepek a végletekig vendégszerető s jó időre biztosított fennállású intézmények.

Egy angol folyóirat szerkesztője, a ki meglátogatta a szodpuri állattelepet, nagy csodálattal irt gazdaságos és kényelmes berendezéséről: «Egy igazgató, kit az alapító társasága nevez ki, körülbelül nyolczvan alkalmazottat egyesít parancsai alatt. Ezeknek egy része magukat az állatokat gondozza, a másik az istállókat, a kalitkákat tartja tisztán s végül a legfontosabb csoport, a tanult állatorvosok, a beteg állatokat részesítik a megfelelő gondozásban. S ezek oly jól végzik hivatásukat, hogy a szodpuri telep az egész Gangesz-vidéken nagy hírnévnek örvend.

ben önmaguktól, hívás nélkül keresik fel. Sőt megfigyelhető, hogy különösen a nagyobb állatok, a kutyák, lovak, tehének táplálók iránt oly meleg szeretettel viselkednek, a melyet az igazon, munkára fogott állat gazdája iránt sohse tanusít. Az ingyenes ellátás nagy jótéteményét tehát az állat is megérzi s szelidséggel, engedelmességgel igyekszik meghálálni.

Az állatok eme földi paradicsomának, ha szabad ezt a szót használni, kiválasztott állata — a szarvasmarha. Különösen a tehén iránt viselkednek a hinduk rendkívüli tisztelettel.

S így aztán nem csak a szodpuri állattelep alkalmazottjai tartják elsőrangú megtiszteltetésnek, az előmenetel csúspontjának, ha egy ilyen Visnu előtt különösen kedves állatnak szolgáivá neveztetnek ki, hanem a környék lakossága is megragad minden alkalmat, hogy ezeknek a szentnek tartott jószágoknak kifejezze hódolatát. S ennek a hódolatnak a ceremóniáit magának a Brahma-vallásnak a törvényei írják elő. Ama napokon, melyeket ősi idők óta fennálló hagyományok szerint a tehén tiszteltetésének kell szentelni, egy csomó hindu jön a környékből s Kalkuttából az állat-telepre s kiválasztja az ott levő szent kérődzők közül a hódolatra leghivatottabbakat. Ezeket aztán behorítják a magukkal hozott koszorúkkal s virágfüzerekkel s eléjük térdelve, halk imákat mormolnak. Nagyon érdekes látvány egy európai számára ez a rajongó tömeg, a mint a nagyobbára öreg, szépen sorjába állított, buta tekintetű, felvirágozott szarvú, kérődző tehének előtt vallási önkívületben a földön fetreng.

Ilyen nagyobb állatmenedék-telep nem csak Szodpurban, Kalkutta környékén, de Elő-India második fővárosa, Bombay mellett is van. S bár az itteni jötevők szintén nem voltak szűkmarkúak, bár a szeretet az állatok iránt itt is rendkívüli, ez az intézmény mégis távolról se kelti a virágzás, az áldásos működés ama benyomását, melylyel a szodpuri lepi meg a látogatót. Ennek az oka nagyon érdekes, mert a hinduk vallásának kebelében fennálló felekezeti ellentétek egyike nyílvánul benne. A két telep alapítási elvei

az állatban levő lelket állati hüvelyétől megszabadítani, hogy az örök nyugalomba, a nirvánába bejuthasson.

A hinduk közt a vallási szórászhasogatás, mely nálunk a középkor kezdetén szintén nagyon heves volt, még mindég uralkodik.

Az állatokkal való bánásmódjukban mindenestre nagy a túlzás, mert az az elv, hogy az ember az állat előtt áll s így az állatokra csak akkor kerülhet az ilyen fényűző jótékonykodás, ha minden ember megszabadult a nyomortól, megoldhatatlan. Jó azonban, ha azt, hogy az állatok érző lények s nem tárgyak, tehát fájdalmat éreznek mint mi, ezek az indiai

BÁRÓ LIPHTAY BÉLA SIREMLÉKE A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN. — Donáth Gyula szoborműve.

példák az európai emlékezetébe idézik. Csökkenhet ez az állatkínzás s fejlesztheti az igazon s más háziállatokkal való türelmes, emberhez méltó bánásmódot, a mi pedig még Európában egyáltalában nem általános.

BÁRÓ LIPHTAY BÉLA SIREMLÉKE DONÁTH GYULÁTÓL.

A budapesti kerepesi-úti temetőben évről-évre szaporodnak a kiváló szobrászaink és építészeink által készített művészi becses és bájos emlékek, elhunyt jeleseink sírjai fölött.

Ezek sorába tartozik közéletünk még élénk emlékezetben levő, különösen a főváros ügyei és a képzőművészetek felvirágzása körül buzgólkodott férfinak, báró Liphtay Bélának sir-

emléke, melynek elkészítésével a család jeles szobrászunkat, Donáth Gyulát bízta meg, a ki már több szép szoborművével járult hozzá a temető díszének növeléséhez.

A síremlék márványból készült, főalakja pedig bronzból. E főalak egy géniusz, a ki eloltja az élet fátylóját; — a művész a rendes szokástól eltérőleg nem nő, hanem férfi-alakot választott e célra s különösen az alak tartásának, mozdulatának szokatlan és érdekes voltával árul el eredetiséget.

Az emlék bronz-öntését Róna József, a köfaragó munkát pedig Senger Béla végezte.

EGYVELEG.

* **Ősrégi múmiák.** Legközelebb nagyszámú múmiát fedeztek fel Felső-Egyiptomban Girgeh-nél, melyek sokkal régebbiek az eddig már ismerteknél, nevezetesen legalább is 8000 évesek lehetnek. Mindazonáltal ezek a múmiák rendkívül jó állapotban maradtak meg s a mi csodálatos, némelyiknek a szeme majdnem egész változatlan állapotban van. Dr. Elliot Schmith, a kairói orvosi iskola tanára el is utazott Girgehbe, hogy a nevezetes emberi maradványokat tudományosan megvizsgálja.

* **A madárpusztításnak** egyik főoka a divat. A női kalapok díszítésére kell tömörkedni különféle madárnak a tolla. S e célból a földgömb legkülönböző részein vadászszák, pusztítják aszárnyasokat. A madártollak egyik leghíresebb piaca az Asia és Európa határán fekvő Urbis városában van, hova Szibéria nagyrészből összehordják az elejtett madarak tollait, a melyeket ott a kereskedők olcsón vásárolnak össze. Tavaly télen vevőre talált itt körülbelül 6000 fülesbagoly, 8000 sas, mindégik páronként hét rubelért, fehér bagoly vagy 32,000 kelt el páronként két rubelével, 400,000 szarka és 120,000 fogoly szárny- és farktollai néhány fillérrnyi potom áron keltek, hogy majd Európában drága pénzért pompázzanak a hölgykalapokon. A divat céljaira Venezuelában is nagy madárpusztítás folyik, mert az angol konzul jelentése szerint csak tavaly másfél milliónál jóval több madárnak a tollait adták el az ottani vadászok.

* **A legfinomabb keztyűk** a még egészen fiatal kecskegödöllyék bőréből készülnek. De ez a bőr csakis addig teljesen finom, míg a kis kecske füvet nem evett, mert már ezután durvább lesz a bőr. A keztyűnek szánt kis kecskéket nagy gondnal nevelik és pedig külön ketreczekben, nehogy ugrodzás vagy a többiekkel való dulakodás közben megsértsék bőrüket, mely a legkisebb ütődésre is már veszene az értékéből. Mikor a kecske elérte a kellő kort, akkor megölik, a bőrét pedig Grenobleba, vagy Párisba viszik, a hol legjobban ki tudják készíteni.

* **Az iszákosság korlátozása** czéljából Kopenhága városának hatósága azt a rendeletet bocsátotta ki, hogy az utcán részegen talált embert a rendőrség kocsin kiséri lakásába, de a bérkocsis díját azon koreszma vagy vendégül jelölésére tartozik kifizetni, kinek helységében a lerészegedett ember utoljára ivott.

* **Egy kifejlett cset bőre** körülbelül 50 centiméter vastagságú s mintegy 300 métermázsát nyom. A szárazföldi állatok közül leginkább a szarvorrú vetekehdetik bőrvastagság tekintetében a csettel, bár ettől mégis nagyon távol áll. Viszont a szarvorrú bőre sokkal keményebb, mert nemcsak a tigris körmei nem hatolnak bele, de még a régebb szerkezetű puskák golyója sem.

Dr. Bárony János.

Dr. Jendrassik Ernő.

KÉT ÚJ EGYETEMI TANÁR.

Két új egyetemi tanár kinevezését közölte az elmúlt héten a hivatalos lap. Az egyik Bárony Jánosé, a ki a felejthetetlen emlékü Kézmárczky Tivadar örökébe lépett; a másik Jendrassik Ernőé, a kinek már szerzett érdemei elismerésül állítottak új tanszéket a budapesti egyetem orvosi karán.

Bárony János dr. Nagyárolyban született 1860-ban. Az orvosi tanulmányok első évét Bécsben, a többiit Budapesten végezte. 1884-ben avatták orvosdoktorrá s a budapesti egyetemi első nőbeteg-klinikán Kézmárczky tanár mellé, kinek később kedvezése lett, gyakornokká, egy év múlva pedig tanársegéddé választották. Már akkoriban kitűnt kiváló tanító képességével s 1892 óta, a mely évben a szülészeti műtettanból magántanári jogviszonyt nyert, állandóan rendkívül sok hallgató iratkozott be előadásaira. Alig volt még magántanár a budapesti egyetem orvosi karán, a kinek előadásait oly nagyszámú hallgató látogatta volna, mint az övéit. Tanársegéd korában Bárony elég nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki; dolgozatai részben külföldi tudományos folyóiratokban is napvilágot láttak. De jó modora és gyógyító sikerei rövid idő alatt oly nagy gyakorlathoz juttatták, hogy irodalmi munkássága később nem igen maradt ideje. Néhány dolgozattal azonban mégis gyarapította az utóbbi években is a magyar orvosi irodalmat, noha ekkor működése a Vöröskereszt-Egyesület Erzsébet-kórházának nőbeteg-osztályán amúgy is nagy és természeténél fogva aránytalanul sok időt kívánó gyakorlati elfoglaltságát még inkább növelte.

Bárony Jánosban a budapesti egyetem minden bizonyonnyal nagyon jó tanerőt nyer; képességei pedig reményt nyújtanak arra is, hogy a vezetésére bízott klinika jó hírnevét a tudományterjesztés terén is megtartani, sőt öregbíteni fogja.

A jó bűvár és jó tanár egy személyben a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Ilyen ritkaság Jendrassik Ernő dr., a ki az idegbetegségek rendes tanárává nevezetett ki.

Jendrassik 1858-ban született Kolozsvárt, a hol atyja — később a budapesti egyetemen az élettan nagytudományi tanára — akkoriban az orvos-sebészeti intézetben tanított. Tanulmányait Budapesten végezte és itt avatták 1880-ban orvosdoktorrá. Ezután az egyetem első belklinikáján nyert alkalmazást, majd egy évet külföldön — főleg Párisban Charcotnál, a világhírű ideggyógyorvosnál — töltött s visszatérve ismét az első belklinikán működött mint tanársegéd 1887-ig, a mikor az idegkórban magántanára lett. 1893-ban rendkívüli tanárává nevezték ki. Egy ideig az Irgalmas-rend budapesti kórháza belső- és elmebajosok osztályának is főorvosa volt, a múlt tanévben pedig részére önálló klinikát rendeztek be.

Jendrassik kiváló tanár; élénk előadásait előszeretettel látogatják az orvostanhallgatók.

A tanítás modern eszközeit, a szemléltetve oktatást — főleg a vetítést — kiterjedten használja és erre a célra gazdag gyűjteményt állított össze. Idehaza különböző tudományos egyesületekben, külföldön orvosi kongresszusok alkalmával számos nagyérdéű előadást tartott. Búvárkodásának eredményeit nagyszámú tudományos dolgozatában rakta le, a melyek legnagyobb részét német vagy francia nyelven is megjelentek a legelőkelőbb tudományos folyóiratokban. Egyik munkáját, melyet Marie-vel együtt írt, a párisi «Société anatomique» a Godard-díjjal tüntette ki; egy az idegbetegségek felismerésében rendkívül nagyfontosságú tünet felfedezése pedig az ő nevéhez fűződik s az ő nevét is viseli. Tudományos munkássága elismerésül a Magyar Tud. Akadémia 1898-ban levelező tagjává választotta. A Természettudományi Társulat élettani szakosztályának buzgó elnöke s tagja számos bel- és külföldi tudományos társulatnak.

Tanári és bűvárlási kiterjedt munkássága s orvosi gyakorlata mellett is még talál időt arra, hogy az orvosi közügyek terén is eredményesen közreműködjék. Így ő szervezte az Országos Orvosszövetséget, mint annak első főtitkára, és ő alapította meg annak nyugdíjsegély-egyletét. Sz.

SZÍNHÁZ.

«KÉZ KEZET MOS.»

Herczeg Ferencnek legújabb szindarabja: a «Kéz kezet mos» állandóan nagy vonzerőt gyakorol a közönségre. Telt házak derült hangulata mellett adja a Vigzínház művészi szemlélyete. Elvezet végignézni azt az előadást. A figyelő érdeklődését folyton ébren tartja az élettelen alakítás. Ha nincs is annak a darabnak meséje, vannak élő alakjai. Hányadik szindarabnak van ma a világirodalomban meséje? Hisz a szindarabok megszokott elnevezésén is túlszeli már magát az író. A dráma és vigjáték mellett fölmerül az életpép, a monda és a falsi történelm elnevezés. Ki tagadhatja ennek a jogosultságát. Mindössze is azon fordul meg a kérdés, hogy az író tehetsége megbirja-e az elkeresztelést. Aztán meg ma, a mikor a közönség életszükségévé fejlődött a színház, az író lelkületét is kétszeresen ragadja a vágy abban az irányban, hogy szorosabba tegye a kölcsönös szellemi kapcsolatot. A ki hatni akar a színpad útján a korára, sokszor kénytelen lerágni a formák és szabályoknak a nyűgét. A bevált tehetségnek joga van ehez. Herczeg Ferenc csak abban hibázott, hogy nem a nevén nevezte darabját. Korkép annak a neve, közéletünk egyik kinövésének pompásan mutató tükréről. A pajtáskodó és viszontagszolgálatot váró közbefutás nyavalyáját mutatja be Herczeg itt-ott torzakokkal. A túlszinezésből azonban könnyen leszüri az egészséges szem a valót.

Mindenki közbejárását hajszol; hajlongva az előtt, a kit mint miniszteri székbe került

kép: szárnyára a hir s nyomban lenézve őt, a mint nem válik be valónak a képtelen híresztelés. A «tanári üldözés» következtében megbukott iskolások kikutatja, kihez forduljon pótvizsgálja sikere érdekében; az állás után rohanók serege pedig léleknyugalommal gyüri le a legtehetségebbet, fönhordott fejfel építve magas állású férfakkal tegeződő protektorok közbefutó lépéseire. Ennek a kórságnak tükréről vonultat föl ezúttal a színpadon, a közéletben ismert típusokat Herczeg Ferenc. Nem tanulság nélkül való dolog végig nézni a Vigzínház «Kéz kezet mos» estéjét s e mellett derült hangulatban is tart a rendkívüli élénk, összevágó és karakterisztikus előadás. Nehéz külön kiemelni egyik vagy másik művészt. Helyén van ott minden egyes. A legkisebb szerepet se kicsinyli az alakító.

A vezető női szerepet Csillag Teréz adja. Egy fiatal özvegyet, a ki meglehetősen szabadon fejti ki gondolatait, a kinek azonban a kor szelleméhez mérten, eléggé helyén van a szive. Ötletes aperçueit éllel érvényesíti és sok rokonszenves vonást visz vonzó művészi egyniségéből a szerepébe. Van a darabnak egy fiatal leánya is. Modorra, kifejezésre egészen az idők színvonalának magaslatán. Hogy micsoda érdekes hang vonult át fiatal lányok és gallérok társalgó eszmecseréin s hogy miféle léha fel-fogás uralkodik komoly életfeladatok fölül a szívükben, arról Kertész Ella ad szerepének megfelelő élethű alakítást. A darabnak legrokonszenvesebb alakja egy főhercegi lakáj. Ügyszóval az egyetlen, a ki igaz becsületen. A többi mind ingadozik a környezetet szerencsekerekének föl vagy lefelé forgása nyomán. Ő az egyenes úton halad mindvégig. Egy vagyon-talanul elhalt derék suszter barátja rábizta halálos ágyn a fiát. Fölnevelti, kitaníttatja a gyereket a nélkül, hogy tudatná vele, hogy tőle ered a segítség. A fiu, a ki azt se tudja, hogy kitől származik, felnő, ügyvéddé lesz és csakis egy a helyzet által parancsolt pillanatban közli vele az a derék lakáj, hogy ő volt a fölnevelője s hogy a nagyoló urinak tulajdonképen egy derék suszter volt az apja. Hegedüs Gyula adja a lakajt. Mondanom se kell, hogy a humoros vonások kedélyt földerítőn, az érzelmesek pedig szívet meghatón érvényesülnek az ő kiváló művészi erejének tolmácsolásában.

Vendrey egy képviselőt ad — azon hiszékeny alakok egyikét, a kivel a legeskelelyebb arravalóság hiánya mellett is rendkívül könnyű elhítenni, hogy ő a legilletékesebb miniszterjelölt. Fenyvessy galléros előkelőséggel képviselte az igazi miniszterjelöltet, a kiről azonban senki se hiszi a társaságban, hogy ő lesz az üresedésben levő tárcza szerencsés tulajdonosa s a kivel szemben mindenki a hiszékeny alakot veszi körül hajlongásaival, — migmen a darab végén kiderül a csufos felcsülés. Annak nyomán aztán biztos reménnyel néz a jövője elé az a világhírű csillagász is, a ki három felvonáson át hasztalan kopogtat üzletileg berendezett protekció-bürokrájta.

Herczeg Ferenc «Kéz kezet mos» vigjátéka: korkép. Szűry Dénes.

* MOHARÓZSA.

Habay Jenő «Moharózsza» című új operájából, melyet előbbi számunkban ismertettünk, most három jelenetet mutatunk be képben. Az első a brüsszeli vásár-jelenetet ábrázolja: a híres szép városház előtt hullámlazik, szibong a nép; a néptengerből kiválik a kis Bébé alakja (Szozer Ilonka), a ki virágait árulva járkal a téren. Flamen, a festő (Bohnics) meglátja és beleszeret. — A második kép Bébé otthonát mutatja, kis házat a virágok kertben s a fák között a szent szűz képét, a mely élé Bébé esténnéket mécsét állít. Bébé a falu gyerekeivel «Benn a bárány — kinn a farkas»-t játszik; majd a festőt várja. — A harmadik kép Flamen műtermébe vezet; a festőt sorvasztja a vágy a kis Bébé után, beteg; barátai nagy dinom-dánomot rendeznek fölvidítására. E mulatság egy jelenetét mutatja képünk. Ezekből is láthatni, mily gazdagon és izlésesen állította ki az Opera igazgatósága a magyar szerző darabját, mely már több estén töltötte meg közönséggel színlőgát a nézőteret.

OSÁSZÁR IMRE «SIMONYI ÓBESTER» SZEREPÉBEN.

A Nemzeti Színház február végén mutatta be *Martos Ferencz* új vígjátékát, a «Simonyi Óbester»-t. Egyik színházi lap már egy héttel előbb azzal az érdekes hírrel lepték meg a közönséget, hogy a darabban tizenkét eleven ló fog a színpadon mozogni. A bemutató estéjére azonban ez a szám leolvadt egyre: csak Simonyi Óbestert jelent meg lovon, fehér paripán a veranda előtt, mikor a marquisné ebédjére jött. Császár Imre, a gavallér huszár-ezredes személyestője, daliásan ülte meg a lovat. Új szerepében, a ló hátán ülvé mutatjuk be a kiváló művészt, érdekes, korhíj jelmezében.

«A BAJUSZ.»

A budapesti színházaknál a téli idény jól bevált. Minden színháznak megvan a maga vonzó darabja s ezekkel együtt közönsége, mely néha a 25-ik, sőt 50-ik előadás után is kapkodja még a jegyeket. Budapest a színházak szaporodásával a legelőkelőbb színházi városok közé jutott. Egy, a külföldön is nagyon kedvelt zene költőnek, Goldmarknak «Berlichingeni Götz» operáját is nálunk hozták színre a télen és innen indult külföldi útjára. Idegen színpadokon is kezdik figyelemre méltatni a budapesti színházak termékeit, primadonnáikat pedig szívesen látják vendégekkül. A külföldi színházaknál, Londonban, Berlinben, Bécsben annyiszor megtapsolt *Pálmái Ilka* most a *Magyar Színház*-ba vonzza a fővárosi közönséget, egy magyar énekes darabban.

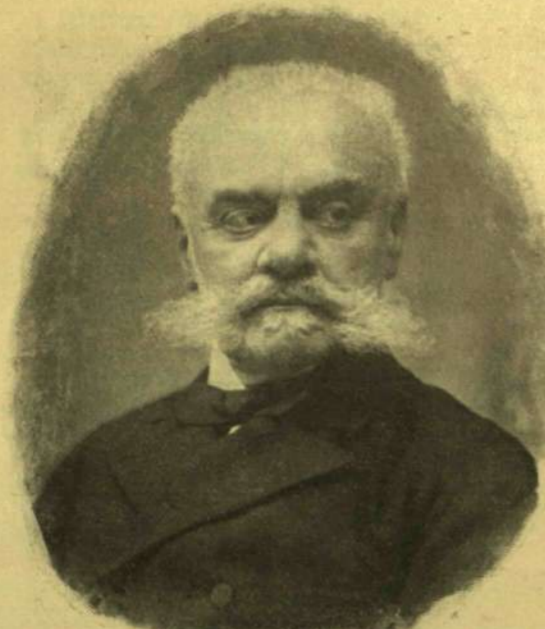
Verő Györgynek «A bajusz» című bohózatá február elején került színre s március elején megérte a 25-ik előadását, a mi színházakban nagyon kedves ezüstmenyegző. *Verő* színművekkel kezdte színi irodalmi munkásságát. A zenét is maga írja. Új darabjában a XVIII-ik századbeli bécsi udvar külföldies, parókás világába visz be sarkantyús és bajuszos magyarokat. Kozáry, a magyar nemes, valamint huszárja, János tetszenek a bécsi udvarnál, csak a bajuszuk ellen van kifogás. Egy udvarhölgynek is, — a kit *Pálmái Ilka* személyesít — szintén a bajusz ellen van kifogás, de Kozáry az ő kedvéért sem áldozza föl a bajuszát s végre is az udvarhölgy enged. A két bajuszos magyar, Ráthonyi és Tollagi sok derűtést keltenek, *Pálmái Ilka* pedig, habár nem győzheti le a bajuszt, a közönségnél hódít estéről-estére. E darabból adunk képet a főszereplőkről, *Pálmái Ilka* asszonyról és a nagybajuszu János huszárról (*Tollagi*), a kit egy bécsi lány, Rosette, (*Tomesányi Russi* k. a.) végre is bajuszával együtt szívébe fogad.

KÉT HALOTT.

BÁRÓ NIKOLICS FEDOR.
1836—1903.

A magyar közélet ismert nevű szereplője volt a február 27-ikén 67 éves korában, temesmegyei rudnai birtokán elhunyt báró Nikolics Fedor. Életében buzgón és sikerrel munkálkodott azon, hogy szerbajkú honfitársaink közt a magyar államkötélkéhez való ragaszkodást fejlessze. Mint jó magyar hazafi volt ismeretes, de e mellett a szerbség teljes bizalmát is bírta, a kik meg voltak győződve őszinte fajszeretetről, a szerb nép anyagi és szellemi előhaladása iránti meleg érdeklődéséről, melynek minden alkalommal jelét adta.

Báró *Nikolics Fedor* Temesvárt született 1836-ban. Jogi tanulmányokat végzett. 1861-ben Torontál megye párdányi kerületében képviselővé választották. 1862-ben megszerezte az ügyvédi diplomát. Az 1865-iki országgyűlésen a zombolyai kerületet képviselte. 1867 és 1868-ban beutazta Nyugat-Európát. 1882-ben Bosznia és Herzegovina katonai kormányához polgári adatlussá nevezték ki. Ezért többféle kitüntetés érte. Szerajevó város díszpolgárrá választotta s mikor onnan távozott, a magyar főrendiház örökös tagságát nyerte el. 1887—92-ben szabadalvópárti programmal a nagykikindai kerületet képviselte. 1896 óta a főrendiházban foglalt helyet. A szerb kongresszusokon mint királyi biztos, nagy tapintattal működött. Közéletében állt a szerb királyi családdal, a mennyiben anyja Obrenovics Milos szerb fejedelem

BÁRÓ NIKOLICS FEDOR.

TURÓCZY ADOLF.

leánya volt. Halála alkalmából a király Ó Felsége, továbbá a szerb és román király, József és Lajos Viktor főherceg, a magyar miniszterelnök és általában a miniszterek, úgyszintén a szerb egyház fejei részvételt fejezték ki a családnak. Temetése rendkívül érdeklődés mellett ment végre március 3-ikán, Rudnán, a hol a családi sírboltba temették. Megjelentek Molnár és Dellimanics főispánok vezetésével Temes- és Torontál megyék bizottságainak küldöttjei, Temesvár városának előkelő értelmisége s a környékbeli faluk lakosai vallás- és nemzetiügyi különbség nélkül. A budapesti görög keleti szerb hitközséget és a Tökölly-intézetet, melyeknek a boldogult tiz éven át, mint elnök élén állt, dr. Magyarovics alelnök, dr. Dimitrievics plebános és Popovics igazgató képviselték. Az elhunytak a király, a magyar haza és a görög keleti egyház körül szerzett érdemeit Bogdánovics Luczián püspök lendületes, szép halotti beszédében méltányolta. Torontál megye közönsége nevében pedig Vinczevidy megyei főjegyző monodott meghatató búcsúszót.

TURÓCZY ADOLF.
1841—1903.

Az utóbbi években úgy a magyar társadalomnak, mint a törvényhozásnak és kormányának érdeklődését magasabb fokban fölkelte a székely-ügynek egy régi munkása és vezérférfia hűnyt el a napokban Budapesten. Turóczy Adolf mint a székely közművelődési és gazdasági egyesületnek a múlt évtized elején több éven át volt elnöke, kiváló érdemeket szerzett a székely ipar föllendítésére irányuló törekvései által, felismerve azt, hogy a székely nép és a Székelyföld mily kiválólag alkalmas arra, hogy hazánk keleti részén a magyar iparnak szakértő ügyes munkásokat és terti szolgáltatson. Főképp az ő buzgalomának eredménye a Marosvásárhelyen létesült székely iparmúzeum, a mely arra volt hivatva, hogy további fejlődésben az iskolák mellett mint technológiai tanterem-múzeum a szemléleti oktatást a Székelyföldön lehetővé tegye. E múzeum, a melynek gyarapításához az ő lelkes felhívására a magyar

iparosok és kereskedők közül többen hozzájárultak, kezdetben egy szerényebb ideiglenes helyiségben rendeztetett be, később állami segélyvel külön épület emeltetett céljaira, a mely Marosvásárhely városnak egyik díszét képezi.

Turóczy Adolf pénzügyminiszteri tanácsos, fővámigazgató, a székely közművelődési mozgalomnak a kiváló vezérférfia, március 4-ikén hűnyt el Budapesten, 62-ik évében. A vámiügyekben a legelőkelőbb szakértők közé tartozott s majdnem félszázadot töltött az állam szolgálatában. Háromszéken, Kézdivásárhelyen született 1841-ben s tanulmányait is az erdélyi részeken, Brassóban és Kolozsvárt végezte. Kolozsvárt lépett állami szolgálatba; 1867-ben Budapestre neveztek ki s az állami számvevőszék-nél, majd a pénzügyminiszteriumban szolgált. Fővámigazgatóvá 1880-ban lett. Közreműködött a vámtárgyalásokon és különböző időközökben a vámtarifákra vonatkozó konferenciákon. A székelység érdekében kifejtett munkásságáért Sepsiszentgyörgy városa 1880-ban díszpolgárának választotta. Tulajdonosa volt számos bel- és külföldi rendjelnek, egyik megalapítója és alelnöke a tisztviselők országos egyesületének, mely egyesület körében odaadó munkássága és szeretetreméltó egyéni tulajdonai miatt rendkívüli népszerűségnek örvendett. Halála gyászát borította a Szász családra is, mert felesége, Szász Augusztá, Szász Károly püspök unokatestvére.

A NEMZETI SZALON TAVASZI TÁRLATÁBÓL.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatáról legutóbbi számunkban közölt festményeken és szobrokon kívül ezúttal még három festményt mutatunk be.

Rubovics Márk vadászsképen az őszi hervadás hat meg. Sápadt levelek hullanak a fákról, a földet avar borítja s a levelét hullató csalt közt egy férfi cserkész.

Zemplényi Tivadar érdekes és jellemző leányalakot mutat be. A színek és vonalak harmoniája emeli ki ezt az új művészi alkotást.

Badits Ottó hintázó kis leánya egyike a tárlat legelőkelőbb, legmozgalmasabb képeinek, szinte halljuk a hinta nyirkorgását, a mint a kötél horzsolja a galyakat. Az eleven szemű szösze lányon finoman van visszaadva a gyermeki test puhasága és színe. A kép erős festék-felrakással van festve, a mi annak plasztikusabbá teszi az előrehajló gyermekét.

KI MENJEN A TÖRVÉNYSZÉKHEZ?

Jelenet a szolgabíró előtt.

Megjelenik az erdőhátsági oláh ember a főszolgabírónál és várja türelmesen, hogy sor kerüljön rá.

Mikor aztán rá kerül, a főszolgabíró megszólítja:

- No, mi baj, Pavel?
- Hát, kérem alássan, egy kis baj esett.
- Mondjad csak gyorsan, hogy mi az?
- A szomszédom, a Juon beszántott a földembe.
- Ezzel, fiam, menj a járásbíróhoz.
- Igen de, kérem alássan, én is szántottam s a szomszéd akkor azt mondotta, hogy az övében szántok.
- Hát akkor a szomszédod menjen a járásbíróhoz.
- Igen de, kérem alássan, ő megtámadott fejszével.
- Meg is ütött?
- Meg. Most is látszik a helye itt a bal karomon.
- Akkor hát te menj a járásbíróhoz.
- Csakhogy én is felkaptam az ösztökét és hadonászni kezdtem vele, hogy ne üthessen többet.
- Aztán megütötted?
- Úgy kell lenni, hogy valahogy megtámadtam.
- Akkor mégis ő menjen a járásbíróhoz.
- Igen de, kérem alássan, ő nem mehet.
- Miért nem mehet?
- Azért, mert ott maradt a barázda mellett. Nem kélt fel többet.
- Meghalt?
- Meg biz a, kérem alássan.
- No hát akkor, Pavel fiam, te menj a törvényszékhez, de gyorsan ám. A hajdu oda kísér, nehogy elvétsd az utat!

Följegyezte: Réthi Lajos.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szilágyi Dezső összegyűjtött beszédei. *Szilágyi Dezső* halála óta jogászai körök és politikusok állandóan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy az elhunyt nagy államférfi emlékéét összegyűjtött beszédeinek kiadásával kellene megörökíteni. Történt is ez irányban kísérlet, de eredménytelenül. Újabb időben a Franklin-Társulat kiadásában most meginduló «Országgyűlési Könyvtár» szerkesztői, *Fayer Gyula* és *Vikár Béla* tárgyaltak az örökösökkel a közlés jogának megszerzése iránt. Az egyik szerkesztő, *Vikár*, több ízben is járt e végett Nagyváradon. A tárgyalás immár befejeződött és a megkötött szerződést az illetékes árvaszék jóváhagyta. Ezzel biztosítva van a beszédek kiadása. A gyűjtemény közzétételét már az idén megkezdik. A szerkesztés nemcsak az időrendre lesz ügyelettal, hanem tárgyak szerint csoportosítva a beszédek, a teljes háttér meg kívánja rajzolni, melyből kiemelkednek. Ilyképen a gyűjtemény, hasonlóan Deák Ferencz beszédeinek kiadásához, följegyez minden adatot és vonatkozást, mely a tárgy és az adott helyzet megvilágítására szolgálhat és ekként *Szilágyi Dezső* pályáját újabb politikai történetünk eseményei fonalán kíséri végig. A beszédek közrebozását követni fogja *Szilágyi Dezső* élet- és jellemrajza, melyet egy országos nevű politikusunk ír meg.

A «Budapesti Szemle» márciusi számának első helyén *Berzeviczy Albert*nek a Kisfaludy-Társaság ideji ünnepélyes közülésén elmondott művészi formájú emlékbeszéde áll, Horváth Boldizsárról, a kivételes utáni első magyar igazságügyminiszteréről, kitűnő szónokról, nemes érzésű költőről. Az emlékbeszéd tömören emondja Horváth Boldizsár élete folyását, politikai pályafutását, országgyűlési szereplését, azután költeményeit jellemzi s második felében foglalkozik szónoki működése jellemzésével. Kimutatja tanulmányainak, különösen néhány francia szónoknak hatását szónoklatára, fejtegeti stílusának szépségeit, fontosabb beszédeinek vezetését s végül kegyelmei melegséggel lendületesen irt jellemrajzát adja Horváth Boldizsár nemes alakjának. A füzet további közleményeiben:

Enesi Dorner Béla befejezi «Dánia és a dán mezőgazdák» című tartalmas és adatokban bővelkedő tanulmányát, *Németh József* pedig nagyobbr értekezést kezd «A helyi igazgatás Angliában» címmel, az angol közigazgatás egy érdekes és sok tekintetben ránk nézve is tanulságos kérdéséről. Ezután a most oly gyakran emlegetett *Gorkij Maxim* «Konovalov» című elbeszélése következik, melyet *Ambrozovics Dezső* fordított oroszról, továbbá *Apáthy István* hangulatos szonettje, «A narancsfa» és *Fiók Károly* szanszkritből készült sikerült verses fordításban tizenhat hindu közzmondás. Nagyobb terjedelmű könyvismertetésben *Vécsey Tamás* bírál egy új magyar közjogi kézikönyvet. *Kégl Sándor* Elliot György hírneves angol regényíró egy nemrég megjelent angol életrajzát ismerteti.

A füzet tartalmaz változatos «Értesítő» rovat egészíti ki, bírálókat *Albert József* költeményeiről, két magyar regényről, két külföldi munkáról. Utolsó közlemény *Riedl Frigyes* egy megszűlésre méltó rövid felszólalása s az új magyar könyvek jegyzéke. A «Budapesti Szemle» *Gyulai Pál* szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg minden hó elsején; előfizetési ára egész évre 24 korona, félévre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

* Két verskötet, az egyre-másra megjelenő, de már születésükkor nyomtalan elhagyására itélt verses könyvek közül ezúttal kettőt említnünk fel. Az egyiknek címe «Csend», szerzője *Borsos István*, megjelent Esztergomban, kapható két koromért a szerzőnél, Tolna-Némediben. Százalapos kis kötetke, egy egyszerű lélek ömlengései vannak benne, többnyire apró szerelmi dalok s végül néhány hazafias vers. A dalok nincsenek minden jó tulajdonság híján. egyikben-másikban melegebb a hangulat, néha egy-egy eszes fordulat is akad bennük, teljesen hiányzik azonban, a mi a mai versírók tömegéből kiemelhető: az egységiség. Erősen érzni rajtuk hol Petőfi, hol Heine hatását is. Csak szűkebb ismerős és baráti kör olvashatja érdeklődéssel e verseket. — Nagyobb igényekkel lép fel *Beleniczky Dezső*, a ki az erőteljesen hangzó «Szerzés» címmel Csabán adta ki verseit egy megszűlés lapos kötetben (ára 2 korona). Erős szenvedélyeket akarna énekelni, de gyöngy hangon s a legjobb esetben is csak a szónokiaságig jut el. Képzőletét merész szánalásra erőtíti s annál jobban kitűnik bágyadsága. Epikai képekkel, balladá-

Zemplényi Tivadar: Parasztleány.

A NEMZETI SZALON TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

val is próbálkozik, de itt se viszi többre a szentimentalizmusnál és köznapit betyár-romantikánál. Egy-két csinosabb kép, egy-két élénkebb szín mindaz, a mit e versek javára lehet írni.

Verne Gyula műveiből négy újabb elbeszélést adott ki a Franklin-Társulat egy kötetben: az «Ox doktor theoriája», «Zachariás mester», «Teletés Grönlandban» és «Dráma a levegőben» címűeket *Zigány Árpád* jó fordításában. Mind a négy elbeszélés más és más világításban mutatja be a kitűnő francia író termékeny szellemét. Az eredeti francia képekkel, tetszetős kiállításban megjelent kötet ára füzve 2 K. 60 fillér, díszes vászonkötésben 4 K.

A másik, *Croker M. B.* ily című két kötetes angol regénye megjelent a Singer és Wolfner cég «Egyetemes Regénytár»-ában. Egy-egy piros vászonkötésű kötet ára egy korona.

A Balaton írásban és képen. *Sági János* e cím alatt negyedszázad lapra terjedő könyvet adott ki, a melyben ismerteti a Balaton vidékét, földrajzi viszonyait, fűrődinek hatását, természet szépségeit s leírja a parton levő összes nyaralótelepeket és fűrődiket. A szerző főcélja az volt, hogy megbizható tájékozást nyújtson mindazoknak, a kik üdülés vagy gyógyulás céljából a Balaton mindinkább fellendülő partjait kívánják meglátogatni. A könyvben 135 képen kívül a Balaton térképét is megtalálja az olvasó. Ára füzve 5, színes kötésben 6 korona; megrendelhető 60 fillér postadíj fizetése mellett a «Keszthelyi Hírlap» kiadóhivatálban.

* A m. kir. Curia felülvizsgáló tanácsa határozatainak gyűjteménye» című mű 7-ik kötetét jelen meg a «Franklin-Társulat» kiadásában. A felülvizsgáló tanács helyettes elnöke, *Gottl Ágost E.* curiai bíró állította össze nagy szorgalommal és kiváló szakértelemmel a minden tekintetben megbizható gyűjteményt, mely nélkülözhetetlen tanácsadója a bírások és ügyvédeknek. E 7-ik kötet a m. kir. Curia felülvizsgáló tanácsának 1901 szeptember 3-tól 1902 július 4-ig terjedő időtartamán át hozott határozataiból 216 elvi jelentőségű cikket tárgyal. E kötet ára vászonkötésben 11 korona.

A felsőbírószékek gyakorlatát a maga teljességében tünteti fel az «Útmutató», melyet a «Jogtudományi Közöny» szerkesztősége kiadott. Az «Útmutató»-nak most megjelent, 1260 lapra terjedő 2-dik kiadása a Döntvénytár 86 kötetének rendszeres tartalommutatóját képezi. Ebben a kiadásban fel van dolgozva az egész régi folyam, az egész új folyam és a 3-dik folyam 18 kötet. A Döntvénytár 3-ik folyamának 18-ik kötetét az utolsó, melyben a polgári és büntető határozatok együtt közzétették. Ezentúl a Döntvénytár csak polgári eseteknek van fentartva; a büntügyi határozatok külön «Büntetőjogi Döntvénytár»-ban jelennek meg. Az Útmutató hivatva van a bírói gyakorlatot rendszeres összefoglalás által áttekinthetően

feltüntetni. A vaskos kötet ára vászonkötésben 16 korona.

«A becsület minotaurusa». *Coudenhove* Henrik osztrák gróf ily című német röpirata magyar nyelven is megjelent. A röpirat annak a mozgalomnak egyik irodalmi terméke, mely Európaszerte a párbaj megszüntetésére irányul s a mely újabb hazánkban is élénken foglalkoztatja a közvéleményt. *Coudenhove* gróf nemcsak a már többé-kevésbé általánosan ismertté vált vallási, erkölcsi, jogi és társadalmi érvekkel küzd munkájában a párbaj ellen, hanem a Kelet-Ázsiában egykor divót s részben ma is divó, a nálunk szokások párbajhoz hasonló szokásokat s azok megszüntetését is ismerteti. A magyar kiadás a Nagyváradon alakult párbajjelles szövetség gondoskodásából jelent meg Singer és Wolfner könyvkereskedésében. Ára 1 korona.

A filharmonikusok félszázados ünnepe. A zenekari elsőrangú művek előadására alakult filharmoniai-társaság ötven év előtt alakult Pesten. Hosszú és művészi tevékenységének évfordulóját májusban megünnepli. Az előkészítő-bizottság március első napján tartotta meg alakuló-gyűlését az Operaszínház egyik termében, gróf *Apponyi Albert* elnöklésével. A zenekört és zenekedvelő magyar társadalom előkelő gyűlékezete volt ez.

Apponyi Albert gróf szép beszédben fejtegette az évforduló jelentőségét, a mely nemcsak a zeneművészetnek, hanem Magyarország fejlettségi állapotának is kiemelkedő eseménye. Azt a reményét fejezte ki, hogy a félszázados évforduló ünnepére alakult bizottságból talán kinöthet magát oly állandó társasági szervezet is, a mely a zenének és különösen a filharmoniai-társaság választmánya mellé a zenepártoló közönséget csoportosítja. *Szell Ignác* belügyi államtitkár *Szell Kálmán* miniszterelnök nagy érdeklődéssel tudatta. Ezután elhatározták, hogy az ünnepélyre a királyt is meghívják. Az ünnepély május 3-ikán délelőtt kezdődik a Nemzeti Színházban, a mikor Erkel Ferencz és Erkel Sándor arcképeit is leleplezik, délután pedig Erkel Ferencz siremlékét avatják föl. Május 4-ikén nagy hangverseny a Vigadóban magyar zeneszerzők műveiből; 5-ikén díszelőadás az Operában; 6-ikán ismét zenekari hangverseny a Vigadóban. A tanácskozás megalakította a végrehajtó-bizottságot.

«A fehér csár birodalma». *Csudáky* Bertalan ismeretterjesztő darabja, melyet lapunk egyik közlebbi számában már ismertettünk, február 28-án került első előadásra az Uránia-színházban. A darab érdekes formában ismerteti Oroszország múltját, egyes vidékeit, főbb városait, vezetés íróit, gazdasági és szellemi életét. Három felvonásra van osztva s a nagy anyagot, melyet fölölt, a szerző ügyesen csoportosította. 175 színes kép és számos mozgókép, valamint eredeti orosz dalok élénkítik az előadást, a mely a közönségnek is tetszett.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia március 2-iki ülésén *Heinrich* Gusztáv elnökölt.

János Béla levelező-tag széfközlő értekezést tartott «Az esztétikai hatás tényezőiről». Kiegészítő része ez *János* háromkötetes munkájának: «Az esztétika története»-nek, a mely az Akadémia kiadásában jelent meg. Az újabb széptani kutatásokat értekezők alakjában szándékozik földolgozni. Főolvasott tanulmányában *Fechner* elveiből indul, a ki a színek hatását a közvetlen érzékelésből s a közvetett képzetársulásból magyarázza s ezzel alapot rakott a kísérleti esztétikának. A jól fogadott értekezést *Récsey* Viktor felolvasása követte, ki «Gazius Antal humanista kiadatlan műve» cím alatt ismertette azt a kódexet, melyet a székes-váraljai templom tornyában talált *Antonio* Gazio korának egyik leghíresebb orvosa volt és Páduában ismerkedett meg a magyar tudomány-pártoló főrakkal. A Thurzók magukkal hozták hazánkba, a hol a Mátyas udvarabeli humanisták élénk összeköttetésben állt. A Thurzó Zsigmond váradai püspök számára írt ez ismeretlen munkája «a viruló férfior fentartásának feltételeiről» szól. A felolvasó ajánlatta, hogy a kéziratot kiadásra felajánlja az Akademiának, köszönettel fogadták.

A történelmi társulat március 5-iki ülésén *Éble* Gábor nagyobb történelmi monografiájából, a «Cserneki és tarkói Desseffy-családról» *Pethő* Béla olvasott föl egy részt. Éble a család nevét a XIII. század elejéig, 1210-ig vezeti vissza. A családalapító ős I. Derizsól, a ki 1241-ben a tatárok ellen vívott harcban tüntette ki magát. Leszármazói a szlavóniai Csernek birtokosai voltak, ott laktak s oklevelekben cserneki nemesek (nobles de Csernek) említtetnek. Cserneki Dezső fia: István, a hetedik ivadék vette föl a *Desseffy* nevet. A könyv, a mely májusban fog megjelenni, díszmunka less; és felsorolja az egész nemzetséget, a mely napjainkig *ezernégyezer* tagot számlál. A szöveget negyvenkilenc illusztráció magyarázza. A kiállí-

Baditz Ottó: Hintázó.

Rubovics Márk: Vadász az erdőben.

A NEMZETI SZALON TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

téről Dessewffy Sándor esanádi püspök gondoskodik.

A földtani társulat március 4-iki ülésén dr. Cholnoky Jenő felolvasást tartott a deliblati homokpuszta fizikai földrajzáról. Ez a hatalmas homokterület Magyarország legérdekesebb futóhomok vidéke. Régi tengeri homokrétegeket bolygatott itt meg az Al-Dunán feltörő kossacz nevezetű délkeleti szél, amely rendkívül száraz és kemény tavaszi és őszi szél, de nyáron is elég kellemetlen száraz és forró időjárást szokott hozni. A homok a pusztán oly alakban halmozódott fel, mint a hogy azt dr. Cholnoky Jenő már egy korábbi előadásában ismertette s a mely osztályozását a külföld sivatagismerői is elfogadták. A pusztát jelenleg nagy mértékben erdősítik, szőlővel ültetik be, sőt *Darányi* miniszter egész falvakat telepít a hajdan teljesen lakatlan kis Szaharára.

MI UJSÁG?

A pápa jubileuma. Rómában napról-napra tartanak a pápa jubileumának ünnepélyei. Március 3-ikán volt megkoronázásának huszonötödik éve, s egyúttal e napon töltötte be 93-ik évét XIII. Leó. Rajta kívül csak két pápa ért meg ily nagy életkort: Agathon pápa, ki száz esztendő korában halt meg és IX. Gergely. Ennek az évnek december 19-ikén pedig ötven esztendeje lesz, hogy a pápa mint perugiai érsek bíbromoki méltóságot nyert.

A koronázás évfordulóját, márc. 3-ikát, a *Szent-István-Társulat* is megüli innapi gyűléssel. *Zichy* Nándor gróf elnököl s ott volt *Vasary* Kólos hercegprímás, a társulat fővédője, *Wlassics* közoktatási miniszter, *Császka* György kalocsai érsek, több püspök, a katolikus körök szereplői és számos főrangú hölgy. *Vasary* Kólos hercegprímás tartotta a megnyitó-beszédet, magasztalván a pápa bölcsességét, és erőnyeit, melyek elismerésére és üdvözlésére az egész katolikus világ egyesül. A primás beszédét állva hallgatta a közönség. *Lévay* Mihály abonyi plébános és költő szavalt a most «Hódolat» című ódáját. *Majláth* József főrendiházi tag «XIII. Leó és a társadalom» czímen tartott felolvasást. Utána *Prohászka* Ottokár esztergomi theologiai tanár «XIII. Leó és a hitélet» című értekezését járult meg az ünnepi hangulat-hoz, valamint *Dedek* Crescens Lajos felolvasása. Leó pápának Magyarországhoz való viszonyáról. Gróf *Zichy* Nándor elnök beszéde után megállapították a pápához küldendő hódoló-távirat szövegét.

Rómában sok idegen gyűlt össze a jubileumi ünnepekre. A pápa a megállapított szertartásokban, fogadásokban pontosan részt vett. A Szent Péter-

templomban, a pápa trónszéke mellett fűtő-készülékét rendezték be. Március 2-ikán, a pápa trónra léptének estéjén gróf *Szecheny* osztrák-magyar vatikáni nagykövet fényes estélyt adott, melyen megjelentek a többi nagykövek is és számos bíboros. — A Szent Péter-templomban március 3-án tartott ünnepi misére és Te Deumra csak belépti jegyekkel lehetett bejutni. Az óriás templomban vagy 50,000 ember lehetett. A templom előtt olasz katonák tartották fenn a rendet, bent pedig előkelő ifjak és a Vatikán őrségei. Jelen volt Gusztáv svéd trónörökös, Paula szász-veimári nagyhercegnő, a mecklenburgi nagyhercegné, Liechtenstein herceg, Miksa badeni herceg, Trani grófné és a párizsi herceg. A pápának a templomba vonulása a legfényesebb látványok közé tartozott. Trónusán ülve hozták, körülveve az egyházi méltóságoktól. A zenekar kürtjei harsogtak s a tömeg a pápa életében tört ki. A mise befejeztével felállott a pápa és rákezdett a Te Deumra, a melyet azután vele énekeltek az egész sokaság. Ugyanakkor megszólaltak a Szent Péter-templom és a római templom összes harangjai. A Te Deum után a pápa a sedia gestatoria az oltár elé vitette magát, a hol áldást osztott a népnek. Este a templomokat, az egyházi intézetek homlokzatát és tornyait, valamint több házat, különösen a Vatikán közelében kivilágították. A város több pontján tűzijátékot rendeztek.

A király március 2-ikán este érkezett vissza Budapestre. Ő Felsége a napokat a királyi palotában tölti, vagy rövid sétákat tesz a kertben. Az első kihallgatást Ő Felsége március 5-ikén adta. Az általános kihallgatás előtt megjelentek a titkos tanácsosokká most kinevezett püspökök: *Rímehy* Károly, *Firczak* Gyula, *Vályi* János, *Szencsecsányi* Pál és *Meszlényi* Gyula, valamint gróf *Esterházy* Ferenc és letették az esküt. A szertartásnál *Szell* Kálmán miniszterelnök is jelen volt. A közelebbi napokban a király többször ki fog rándulni vadász-Gödöllőre, hol az erdőben a vaddisznók nagyon elszaporodtak.

József főherceg 70-ik születésnapja. A szeretet és hódoló tisztelet melege vette körül József főherceget március 2-ikán, születése 70-ik évfordulóján. Fiumében, családja körében ülte meg a napot eszterházy. De az őszinte jó kívánások mindenfelé fölhangoztak az országban s Budapest város közgyűlése ünnepi alakban határozta el az üdvözlő irat elküldését, úgyszintén szülővárosa, Pozsony is.

A *fiumei* villán kitűzték a magyar nemzeti lo-

gót. A táviratok, levelek kézbesítésére külön szolgálatot rendeltek. Sajátkezűleg irt levelet intézett József főherceghez *Ferencz* József király és *Vilmos* német császár is, *Edvárd* angol király, *Ferdinánd* bolgár fejedelem, *György* görög király, *Károly István* és *Rainer* főhercegek; a toszkánai és a luxemburgi nagyhercegek és még igen sok fejedelmi személyiség. Sok virágküldemény is érkezett a kastélyba. A román királyi pár nagy bokrétyja is ezek közt volt. Dél előtt a főhercegi villa kápolnájában istentiszteletet tartottak, melyen a főhercegek és főhercegnők vettek részt. Az országos magyar kertészeti egyesület, melynek a főherceg alapítása óta védnöke, pompás díszalbmot küldött. Üdvözlötték a főherceget mint híres gazdát: a *selyemtenyészési intézmény* részéről *Bezerédj* Pál, mint a földmívelésügyi miniszter megbízottja. Az erdészeti egyesület, a *magyaróvári gazdasági akadémia*, az *állatorvosi főiskola*, a *kertészeti tanintézet*, az *ornitológiai központ*, a *meteorológiai intézet*, a *gödöllői fenyekecsiréti állomás*, a *földtani intézet*, a központi *szőlőiskolai intézet*, stb. — *Alcsuthon* a község lakossága ünnepelő öltözetben az udvari templomban gyűlt össze az uradalmi tisztikarral, az iskolás gyermekekkel együtt. A község nevében annak előjárósága táviratban gratulált.

Rudolf trónörökös szobra. Az *Uránia* magyar tudományos-egyesület a király engedelmével tudvalevőleg mozgalmat indított, hogy Rudolf trónörökösnek Budapest szobrát állítsanak. A szobor czéljaira gyűjtött pénzt az *Uránia* pénztárosához (Cseike Győző, V., Hold-utca 16.), lehet küldeni. Az «*Uránia*» című folyóirat márciusi számában *Marczali* Henrik lelkes cikket irt Rudolf királyról. A cikkből közöljük a következő részt:

Rudolfot nemcsak érzése, lelkének összeolvadása a miennkel készítette elő királyi hivatására. A ketős korona sulya szinte emberfölötti erőt követel és eme erő javarészenek korunkban tudomány a neve. Tán még nem volt nagy birodalom örököse, ki annyit, oly alaposan, annyi tehetséggel tanult volna. És nemcsak tényeket tanult: megértette kora szellemét. Az az óhajta, hogy «tengernyi világság áradjon szét e monarchiában» — magában véve is helyet jelöl neki a haladás bajnokai közt. Segíti terjeszteni a világságot, Fárd, jár és kutat, hogy megismerje és megismertesse a természetet, az életet, ifjú korában komoly tudóshoz méltóan számol be utazásairól, vendégtáiról, távoli országok és népek között nyert benyomásairól. És tán nem véletlen, hogy csaknem kizárólag azokat a földeket, vidékeket látogatta és írja le, melyek hazai történetünk nagy emlékeivel telvél és melyekre

tán jövőben is hasonló szerep vár: az Aldunát, a Balkánt, a Levante-t. Betetőzésül pedig a monarchia mindkét birodalmának tudományos és művészeti leírására fordította pártfogó gondját. Megismerni e haza földjét és népét, a legjobb út azok megszeretéséhez; megismerni más országokat, más fajokat és kulturákat, a legjobb út azok méltánylásához és a kölcsönös megértéshez. Minő kílátás, ha Ausztria és Magyarország minden történeti, nyelvi és műveltségi különbségeket fontartásával és ápolásával mégis egygyé válnak, mint uralkodójukhoz és dinasztiajukhoz való hűségben, úgy egymás megbecsülésében is. Csak álom, de királyi lélekhez méltó álom! Álommá lett, széteszlott, mint az a remény, melyet Rudolfhoz kötöttünk. Álom, de ez az álom történetünk egy része, mert van-e fontosabb tárgya a történetnek a nép lelke megnyilatkozásánál, érzelmi világa gazdagodásánál?

Emléktábla Szilágyi Dezső szülőházán. Nagyváradon, az apáca-utczában március első napján helyezték el az emléktáblát Szilágyi Dezső szülőházának helyén. Szilágyiék házat már régebben lebontották s új házat emeltek ott. Ezt látták el márványtáblával; az utczát pedig már korábban elnevezték Szilágyi-utczának. Az emléktáblába ezt vésék be:

«Itt állott Szilágyi Dezső szülőháza. Született 1840. április 1-én, meghalt 1901. július 30-án. A jogtudomány tanításában, az igazságügy szervezésében, a közszellem irányításában, tudásra, ékesszólásra egyaránt nagy fia emlékére.»

Stetlihy udeari fegyvépita filetole.

CSILLAG TERÉZ MINT VIVÓNÉ A «KÉZ KEZET MOS»-BAN.

A budapesti egyetem két nyilvános rendkívüli tanárát: dr. *Pikler* Gyulát és dr. *Csarada* Jánost a közoktatásügyi miniszter előterjesztésére ugyanezen az egyetemen a jog- és állambölcsészet, a nemzetközi-jog és a jog- és államtudományi enciklopédia nyilvános rendes tanáraivá nevezte ki a király. A kinevezés a magyar tudomány érdemes művelőinek munkásságát jutalmazza.

Kitüntetések. Gróf *Esterházy* Ferencnek, a galanthai *Esterházyak* tatai majoreszkójának és gróf *Hadik-Barkóczy* Endrének a futaki *Hadik-ház* majoreszkójának a király titkos tanácsosi méltóságot adományozott. A *holozsvári egyetem* két tanárának, dr. *Lechner* Károlynak és dr. *Szabó* Dénesnek a király a tudomány és a tanügy körül szerzett elismeréséül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta. Udvari tanácsosi címet nyert a királytól *Unterauer* József, József főherceg titkári hivatalának vezetője is. *Sulyovszky* István ügyvédnek, gróf *Andrássy* Dénes nagyjótekonyságú főúr uradalmi kormányzójának, a király a közügyek terén kifejtett buzgó működése elismeréséül, a királyi tanácsosi címet adományozta.

Magyar nemesség. A király *Wohl* Adolf Losonczi városi tanácsnoknak, és *Wohl* Lajos berlini hírlapíróknak, valamint törvényes utódaiknak, a közügyek terén szerzett érdemeik elismeréséül, a magyar nemességet «mucsinyi» előnével adományozta.

Egy hírlapíró ünneplése. *Sturm* Albertet, a «Budapesti Tudósító» szerkesztőjét, a király a *Ferencz* József-rend tisztí keresztjével tüntette ki.

Sturm Albert a legismertebb és legmunkásabb hírlapírók közé tartozik, kinek féléves könyvkiadós tudósítója mindennap bő forrásul szolgál az összes lapoknak. Irodalmi munkássága régi s német nyelven a magyar irodalom ismertetésében, főleg pedig Petőfi és Arany fordításában érdemeket szerzett. Ezért a Kisfaludy-Társaság külső tagul választotta. Kitüntetését hírlapíró társai március 2-ikán az országos kaszói földszinti termében rendezett lakomával ülték meg. *Sturm* Albert a Ma-

Kovacs József udeari fegyvépita filetole.

PÁLMAI ILKA A «BAJUSZ»-BAN.

Stetlihy udeari fegyvépita filetole.

TOLLAGI ÉS TOMCSÁNYI RUSSI A «BAJUSZ»-BAN.

gyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete igazgatóságának is tagja s arczképét lapunk múlt évi 29-ik számában közöltük.

Tüntető négyülés. A képviselőházban már hetek óta vitatott katonai javaslatok ellen Budapest vasárnap, március 8-ikán délután 4 órakor négyülést tartanak. A függetlenségi párt hívta össze, s az országháza előtti nagy téren tartják meg.

A polgárság és az ifjúság szónokain kívül beszélni fognak gróf *Zichy* Jenő, *Holló* Lajos és *Barabás* Béla képviselők. A négyülés befejeztével *hörmenet* indul az Alkotmány-utczán, *Váci*-körúton, *Andrássy*-úton, *Teréz*- és *Erzsébet*-körúton, *Kerepesi*-úton, *Kossuth* Lajos-utczán, a *Váci*-utca egy részén végig a *Petőfi*-térre, onnan a *dunaparti* körzón, a *Lánchíd* mellett visszatér az országháza mellé, a *Szabadság*-térre.

Egy híres művész magyar menyasszonya. Bécsben február 28-ikán *Kubelik* Jan, a nagyhír fiatal cseh hegedűművész jegyet váltott egy ifjú magyar

hölgygel Debreczenből, *Szell* Farkasnak, a debreczeni kir. tábla tanácselnökének, a jeles történetbúvárnak leányával, *Mariettával*, ki előbb gróf *Csáky* Kálmán honvédhuszár főhadnagynak volt a felesége. *Kubelik*, ki fényes művészi pályáját pár év előtt Magyarországon rendezett körúttal kezdte meg, s innen indult a külföldre, Debreczenben létekor vendége volt *Szell* Farkasnak, s ekkor ismerkedett meg a finom műveltségű és szép hölgygel, kinek emlékét külföldi ünneplései közben s megőrizte. A múlt héten *Kubelik* Bécsben adott hangversenyt, melyen *Szell* Farkas is jelen volt leányával. Másnap megtörtént az eljegyzés s a művész ismét külföldre utazott.

Eljegyzés. Dr. *Rényi* József, vallás- és közoktatási miniszteri titkár, egyetemi magántanár jegyet váltott *Bornemisza* Ottilie bárónővel, báró *Bornemisza* Pál és tornyai *Schosberger* Ottilie leányával. A vőlegény kiváló műveltségű tisztviselő s neve tudományos és irodalmi munkásságáról is ismert.

Sven Hedin, a híres ázsiai utazó február 27-ikén este megismertelte felolvasását az *Uránia* színházban és másnap elutazott Berlinbe. Itt léte alatt számos látogatást tett, február 27-ikén jelen volt a képviselőház ülésén is. A tudós elutazásakor a «Hungaria»-fogadóban, a hol szállva volt, egy *Schuster* Károly nevű borhorló fiú éktelen zaj

CSÁSZKA GYÖRGY UDEARI FEGYVÉPITA FILETOLE.

közt revolverből kezdett lövöldözni a lépcsőzeten, épen mikor *Sven Hedin* lefelé ment kísérőivel. A fiú azt kiabálta: «lelövöm a svéd utazót!» A fiút lefogták, s kiderült, hogy az ital miatt van magánkívül. Másnap reggel, mikor a rendőrség kihallgathatta már semmire sem emlékezett.

Válóban csodálatra méltó, hogy az ipari túltermelés némelykor mily kedvező körülményeket hoz létre a vevőkönzésnek számára. A túlprodukálásnak köszönheti a közönség, hogy egy bécsi czég lapunk hirdetési rovatában rendkívüli olcsó árban ajánlhatja kefe-készletét. Felhívjuk a hirdetésre olvasóink figyelmét.

Élőkerítés. Kinek olesó, örökös és teljesen áthatatlan kerítésre szüksége van, azt csak *Gleditschia* (koron-tóvis, krisztustóvis vagy tükés lepényfa) esemetékből készítheti legbiztosabban. Nagyobb és kisebb birtokok, hegyközségek, legelők, udvarok, majorkák, kertek, temetők stb., stb., a legelősebben úgy keríthetők körül, hogy teljesen kucsalak zárhatóak. Ezer esemete elegendő két-száz méter kerítéshez. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útlatási utasítás mellékeltek. Szines fénynyomatú díszes árjegyzékeket bárkinek ingyen és bérmentve küld az «Ermelléki első szőlőoltvány-telep», Nagy-Kágya, u. p. Székelyléd, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

HALÁLOZÁSOK.

BÁRÓ RIGORI FERENCZ László, a csehnek egy nevezetes politikusa, márc. 3-án meghalt Prágában, 85 éves korában. Egy időben rendkívüli népszerűsége volt Csehországban, barátai a csehek *Deák* Ferencz-nek nevezték, a ki Csehország állami önállóságát megszerezte. Az egyszerű molnár fia gyorsan emelkedett befolyásban és hivatali állásban, veje lett *Palaczkynak*, a cseh híres történetírójának. A szabadságharc alatt összekötöttésbe lépett *Kossuth Lajos*-al,

URANOS-KÉK

Ruhamosáshoz a legjobb kékítőszert.
Mindenütt kapható.
Hochsinger Testvérek
vegyészeti gyára
Budapest, VI., Rózsa-utca 85.

Legjobbani bebizonyított táplálék egészséges és gyomor-bélbeteg gyermekeknek.

Küfeke-féle

Gyermekek kitudően fejlődnek tőle és nem szenvednek emésztési zavarokban.

gyermeklisztje.

ESZMÉNYI KÉPSEL

érhető a Párisban, Passage Verdeau 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnek ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel időmáinak szilárdságát biztosítja. Egy üvege ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 9619

Magyar királyi szabadalmazott és védjegyzett

PURGO

legenyhőbb jóízű laxans még csecsemőknek is adható. Rendelve angol, francia, magyar és német egyetemi tankönyvek által. — Kapható minden gyógyszertárban. 9777

The Trillophone.

THE TRILLOPHONE

Uj, feltámasztó hangszert, melyre kishatható hangszóval, zongorák és nagy zenekarok számára. Bárki azonnal minden költésmentesen és kifizetés nélkül a legkisebb darabokat, népalokat, táncokat, indulókat juttathatja el a Trillophonon. Orthon, társaságban, ünnepeken vagy kirándulások alkalmával a legszebb zene. A Trillophon-zene nagy hatást gyakorol a hallgatóra; oly lágy, beható, szép hangokat varázsol elő, mint a melyeket annyi effektussal s oly igazán egyetlen hangszertől sem lehet kicsalni. Ára darabonként pontos használati utasítással együtt Ft 1.75. A szállítással a pénz előzetes megfizetése mellett vagy utána történik. 9632

KANN IGNAC által, Bécs, II., Lilienbrunn, 17.

+ Soványság +

Szép lelti testidomok a mi keleti erőporunktól, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 50 fontnyi gyarapodást érnek el. Orvosi rend szerint. Szigorúan becsületes. Nem szédülget. Számos kísérlettel. Ára darabonként 3 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utánvéttel. Használati utasítással. Hygien. Institut 9771

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 13. Köni-gräberstrasse 78. Főraktár Magyarország részére: Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

Használjon Kerpel-féle

Kézfinomító

9689

folyadékot, mely a kezét 3 nap alatt bárszony simává és hófehérre teszi. Egy üveg 90 fillér. Kerpel gyógytár. Budapest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg rendelésnél franco.

LUCCA a likörök királya. 9847

az élőköltség kedvence!

Kapható csakis elsőrangú üzletekben és kávéházakban.

LUCCA-TÁRSASÁG, Hamburgban. Vezetékpénztáros Magyarország részére: HIRSCH GYULA Budapest, Dohány-utca 88. Telefon 58-92.

CAPTOL

N° 4711

Kipróbált

HAJVIZ

a fejbőr tisztítására, fűtésére és erősítésére, az idegek elcsúszására és különösen korpaképződés ellen is, mely a fejbőr viszketésének és a hajkihullásnak okozója.

Dr. med. EICHHOFF J. ur
Elberfeld 9862

utastása alapján előállítva.

Egyedüli készítője: Mühlens N. 4711, Köln cs. és kir. udvari szállító és az orosz császár ő felsége udvari szállítója.

Fiók: Wien, IV., Heumühlgasse 3.

Kapható minden gyógyszertárban, drogueriában és jobb illatszertkereskedésben.

Occasio! 9866

500 db kefékiszlet 9 K helyett csak 5 K készletenként. Minden készlet áll egy legfinomabbban fenyezett deszkából, finom metszett pipere-tükörrel. A deszkán egy ruhakéfé, egy bárszonyony egy kalap- és egy fejkefé. Az összes kefék valódi sertéből valók és finoman fenyezett fát birnak. Szétküldés csak addig, míg a készlet tart. Előzetes utasítást mellé Schüller J. által, Wien, II., Kurzbaugasse 4.

Asszonyok és leányok!

Hátfájás, testfájás, göresök, fejfájás, rosszullét stb. ellen

ajánlatos «Amasira», egy határozottan ártalmatlanul ható és kellemsen bevehető theakoverék (poralakban). Orvosiilag mologen ajánlja. Dr. med. M. Stuttgartban írja: «többek közt: «A belsőleg ajánlt gyógyszerük közül egy sereg kedvező tapasztalat alapján egy újabb theavegyülemnek adtam előnyt, a mely «Amasira» név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más théat felülmúl. stb. — Dr. med. G. Berlinben jelentést tesz eredményeiről és a többek közt ezt mondja: «S. A. K. a. Köpenick S. asszonytól: A gyenge alkotású, kissé halvány páciens rosszullétől és hátfájásról panaszkodott, valamint néhány nappal azután. A negyedik csésze theánál elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án frissennek látzott, mint azelőtt. Eletuntága elmúlt és most kettő helyett dolgozik stb. — J. asszony Stuttgartban közli: «Nem fogom elmulasztani minden felebarátomnak ezen kitünően ható készítményt a legmelegebben ajánlani» stb. — A fenti, valamint minden egyéb elismerő irat eredeti példányai a gyárosnál betekintésül le vannak téve. — Amasira ára fél doboz K 2, egész doboz K 3. (2-4 hónapig eltart!) Csapán A. Locher névelírásával valódi! Egyedüli gyáros: Andr. Locher, Pharmacie, Laboratorium, Stuttgart.

Raktárak: Budapest: Török J. Király-utca 12. Pozsonyban: Dr. Adler Salvator-gyógytárban, «Nádor» gyógytár, Váci-körút 17, valamint az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárban. 9773

II. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 15.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával): egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetőknek a postailag megfizetendő vevői díj is csatolandó.

BITTÓ ISTVÁN.

1822—1903.

BITTÓ ISTVÁN, vagy a hogy kortársai pályája verőfényes korszakában nevezték, a «kis Bittó», abból a kemény fából faragott okos és hasznos, régi magyar urak közé tartozott, a kiket bármely állásba dobott a sors szeszélye, mindig megállták helyüket. Nagy dolgokat nem csinálnak, de mindenütt «vágának olyan rendet», hogy becsülettel vonulhatnak el munka után pihenőre. Bittó István immár örök pihenőre vonult, miután előbb, évek nagy sora óta ott hagyta a politika és a közszereplés porondját, hol mindent megért azokból, a miket a nemzet és a király bízába adhat. Halála valóságosan meglepte a nagyközönséget. Nini, hát élt még a «kis Bittó»? Sokaknak csak most jutott eszébe, hogy ő is van, a ki egykor mindnyájunknak a «feje» volt. Hiszen csak a lapok hírvataiból kell ki-maradnia valakinek egy vagy másfél évtizedig, hogy végkép eltűnjön a szemek elől. Mint mikor valamelyik utas elmarad a vonatról és a vonat tovább megy, hegyenvölgyön, alagúton át — ő nélküle. És senki sem kérdezi, ki maradt el, hol maradt el, mindegy, hogy a harmadik osztályra szolt-e a jegye vagy az elsőre, vagy hogy milyen értékes podgyása volt — azért a vonat rohan tovább.

Magyar királyi szabadalmazott és védjegyzett

Használjon Kerpel-féle

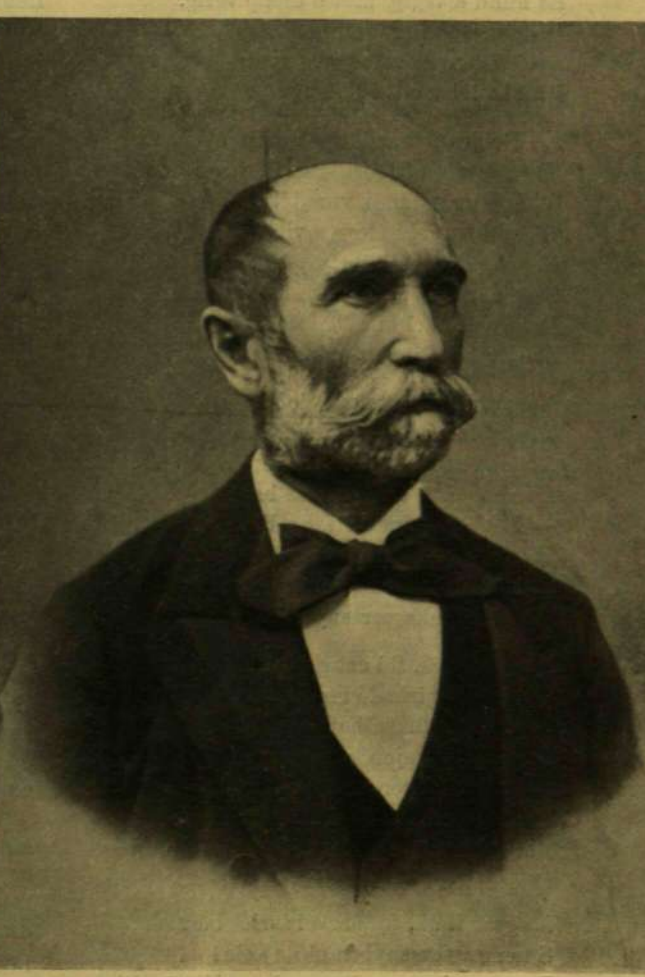
Kézfinomító

folyadékot, mely a kezét 3 nap alatt bárszony simává és hófehérre teszi. Egy üveg 90 fillér. Kerpel gyógytár. Budapest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg rendelésnél franco.

által és a főrendiházban irtesedik meg egy hely egy másik öreg úr számára, de a helyhez, melyet a magyar állam legutolsó és mondhatnám egyik legnehezebb szervezésében betöltött, nem nyulhat senki; az az övé és ő azon úgy fog állani a történelemben a későbbi emberöltők alatt is, mint egyike azoknak a jeleseknek, a kik az úttörő munkát becsületesen és serényen végezték.

Apró természetű ember volt, villogó, átható, szinte befürdő tekintetű szemekkel, élénk, ideges mozdulatokkal. Nem nagyképű, de mégis komoly volt viselkedésében és gondolkodásmódjában.

Nagy adományokat nem nyert az istenektől, sem mint debatter, sem mint rhetor nem nőtt a többi fejek fölé, még kevésbé lehetne dicserni szellemes ötleteit, mint gróf Andrássy Gyulánál, gavalléros imponáló modorát, mint Wenckheim Béla bárónál, varázslatos egyéniségét, minő a Wekerlé volt, vagy elméjének roppant comprehensiv és egybekapcsoló erejét, mint a hogy azt az élesen látó Tisza birta. Bittóban mind ebből nem volt annyi, mint elődjeinek egyikében vagy másikában és mégis Bittó birta bizonyos mértékben mindazt a keverékét a tulajdonságoknak, a mely ezekben az időkben szükséges volt a vezetésre. Volt hite, voltak eszményei, volt türelme, volt kitartása. Azonfelül erős judicium jellemezte és vasakarat, hogy a dolgokról, a melyeket nem ösmer, kellő tájékozást szerezzen. Sokszor egész éjjelen át tanult a referenseitől, ha jelentősebb ügyben dönteni akart. Ez a lelkiismeretesség egész élete folyamán jellemezte. Az ő mondása gyanánt maradt fenn: «A legnehezebb dolog parancsolni tudni s hogy ezt elsajátíthassa az ember, az engedelmességhez kell magát szoktatnia». Ezzel azt akarta kifejezni, hogy a józan érveknek és az állami raiisonnak engedelmessé kell a parancsoló, ne a saját szeszélyeinek. A hivatalnokaitól is szorgalmat és nagy lelkiismeretességet követelt. A bírói kart ő szervezte meg mostani alakjában.

BITTÓ ISTVÁN.

KIRÁLYNŐ-CRÈME

ÉS POWDER.

LEGJOBB ARCZSZEPIÍTŐ A VILÁGON.

Ára 1 korona 40 fillér.

Kapható TEMESVÁRY J. gyógyszerésznél Zombor és TÖRÖK J. Budapestben, Király-utca 12.